

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Нова услуга на сајту РФ ПИО, електронска пријава М-4 обрасца, наишла на одобравање: од 15. марта више од 90 одсто пријава предато на овај начин

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ПОСЛОДАВЦИ ПОДРЖАЛИ Е-М4

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Весна Анастасијевић

РЕДАКЦИЈА:
Париска бр. 9,
11000 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2030-745
факс: 2638-201

**ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
ЗА ВОЈВОДИНУ:**
Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovojv.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2030-745

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

ОДРЖАНА СЕДНИЦА УПРАВНОГ ОДБОРА РФ ПИО

Повећан приход од доприноса

На седници Управног одбора РФ ПИО, одржаној 24. марта, чланови УО усвојили су Програм рада РФ ПИО за 2016. годину, као и План набавки РФ ПИО за 2016. годину, а такође су усвојени и остали предлози одлука који су били предмет разматрања на овој седници.

– Рад Фонда је јаван и значи обезбеђивање и утврђивање права и накнада за милион и 735.000 корисника и више од 2,5 милиона осигураника. То за Фонд значи велику одговорност и велику обавезу и оно што је главни циљ Програма рада, ове и наредне три године, јесте приближавање услуга Фонда грађанима и давање што бржих и што квалитетнијих услуга – рекла је директорка РФ ПИО Драгана Калиновић током уводног излагања. – За исплату и обезбеђивање права из ПИО из републичког буџета се издваја око 600 милијарди динара. То нису мала средства и ми имамо додатну одговорност да прецизно и тачно управљамо средствима буџета Републике Србије. Фонд је једна од првих државних институција која

има утврђену стратегију управљања финансијама и контролу финансија, која је добила максималне позитивне оцене од стране Министарства финансија. Захваљујући нашој тако урађеној стратегији управљања финансијама и њеном спровођењу у пракси, као и добром раду интерне ревизије, Фонд се нашао као једна од огледних институција која, на предлог Министарства финансија, учествује у Поглављу 32 у процесу придруживања ЕУ, управо у делу који се односи на управљање јавним финансијама. То би свима нама требало да да сигурност да се средства буџета која се поверавају Фонду наменски и одговорно троше – истакла је Драгана Калиновић.

Директорка РФ ПИО рекла је да је од почетка године наплаћено милијарду динара више од доприноса за ПИО него што је предвиђено финансијским планом, а четири милијарде више у односу на исти период прошле године. Она је подсетила да је циљ, према ММФ, да учешће пензија у БДП буде 11,5 одсто. Неке европске земље, како је објаснила, за ту рачуни-

цу узимају само учешће старосних пензија у БДП, а по томе Србија у овом моменту остварује осам одсто, што је већ сада на нивоу многих европских земаља. То су, како је нагласила, одлични показатељи, који показују све већу финансијску стабилност Фонда.

Од момента кад је ступила на снагу забрана запошљавања у јавном сектору, 7. децембра 2013. године, у Фонду се прати број пријављених на осигурање, и од тог периода до сада има 40.000 више пријава на осигурање, а по речима директорке Калиновић, управо овај податак потврђује да је повећање изворних прихода Фонда на здравим основама и да то није само прелазни период, већ тенденција сталног раста.

Предраг Ђетковић, директор Сектора за правне и опште послове РФ ПИО, представио је предлог Плана набавки РФ ПИО за 2016. годину, и уз детаљније образлагање истакао да је, у односу на прошлогодишњи план, водећи рачуна о уштедама, у 2016. за ове намене опредељено за око три процента мање средстава.

В. Кадић

ОТВОРЕНА ОРДИНАЦИЈА ЗА МЕДИЦИНСКО ВЕШТАЧЕЊЕ У ФИЛИЈАЛИ РФ ПИО БАЧКА ПАЛАНКА

Услуге вештачења ближе корисницима

Прва ординација за медицинско вештачење Републичког фонда ПИО у АП Војводини отворена је 22. марта у Филијали Бачка Паланка. Ординацију је отворио Александар Вулин, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, у присуству руководства РФ ПИО, запослених у Филијали и корисника услуга Фонда. Грађани Бачке Паланке и околине који су присуствовали отварању ординације са задовољством су подржали овакву нову организацију медицинског вештачења Фонда. Лекарски прегледи ће се убудуће обављати у просторијама у приземљу зграде Филијале РФ ПИО у центру Бачке Паланке.

Након обиласка ординације Александар Вулин је рекао да су ресорно Министарство и РФ ПИО отварањем ове ординације наставили са праксом приближавања институција државе грађанима и корисницима.

– Много је лакше и практичније да лекари дођу овде и на лицу места обаве вештачење, него да, као што је то био случај прошле године, више од 1.100 корисника из Бачке Паланке путује у Нови Сад на вештачење ради остваривања својих права. Ова ординација ће радити колико је потребно да би грађани добили потребну услугу. Они при том неће губити време и неће имати трошкова, једном речју, сви су на добитку – истакао је министар Вулин.

Александар Вулин је том приликом рекао и да је у првим месецима ове године Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање на име доприноса уплаћено око милијарду динара више него што је планирано Законом о буџету (до средине марта било је око 800 милиона) и да је то уједно и доказ да нам привреда боље ради и боље функционише. Он

Др Милорад Орловић у присуству ресорног министра Вулина и челних људи Фонда обавио прве прегледе осигураника у новој ординацији

је, између осталог, информисао присутне и да је у првих десет дана од када је одобрено продужење рока у ком војни пензионери могу поднети захтев за вансудско поравнање са ПИО Фондом (до краја ове године), око 2.000 војних пензионера искористило то право, што ће знатно смањити трошкове како држави тако и њима самима.

Славко Имрић, директор Покрајинског фонда ПИО, рекао је да је отварањем ординације за медицинско вештачење РФ ПИО у Бачкој Паланци омогућено житељима те општине да медицинска вештачења по захтевима за признавање права на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица, као и утврђивање степена телесног оштећења, а и по захтевима за остваривање права на новчану накнаду за туђу помоћ и негу преко Центра за социјални рад Бачке Паланке, обављају у Бачкој Паланци,

те да не морају због тога, као до сада, да путују у Нови Сад.

Према речима др Милорада Орловића, начелника Одељења за медицинско вештачење у Дирекцији ПФ ПИО у Новом Саду, који је обавио прве прегледе осигураника и корисника права Фонда ПИО у новоотвореном простору, ординација у Бачкој Паланци испуњава све потребне услове за медицинско вештачење и задовољава све прописане стандарде, чак и више од тога.

Задовољство овом новом организацијом рада РФ ПИО исказали су и осигураници и корисници права који су први прегледани у Ординацији за медицинско вештачење у Бачкој Паланци. Рецимо, Небојша Дукић из Бачке Паланке, који је претрпео озбиљне повреде на раду у својој фирми, а који је због тога поднео захтев за процену степена телесног оштећења, похвалио је ову акцију Фон-

да ПИО. Посебно је истакао да је то веома значајно за старије људе који су теже покретни, додајући да су и остали грађани задовољни, јер сада не морају да путују око 50 километара до Новог Сада ради прегледа.

То је потврдила и Симка Тошков, пензионерка из девет километара удаљеног Обровца, која има здравствених проблема са ногама и у ординацију је дошла уз помоћ унучке и снаје. Она очекује да ће остварити право на туђу помоћ и негу, пошто живи сама и без помоћи других не може да функционише.

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање отворио је до сада ординацију за медицинско вештачење у Аранђеловцу, Пријепољу и Неготину и таква активност у приближавању услуга корисницима позитивно је прихваћена у тим срединама.

Мирослав Мектеровић

НОВИ Е-СЕРВИС ФОНДА – ЕЛЕКТРОНСКА ПРИЈАВА М-4

Више од 90 одсто пријава електронским путем

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање је од 15. марта омогућио послодавцима нову услугу на сајту Фонда – електронску пријаву М-4. Тим поводом су широм Србије организовани скупови на којима су представници Фонда заинтересованим послодавцима и представницима рачуноводствених агенција презентovali на који начин се захтев и пријава М-4 предају електронским путем, одговарали на питања и давали додатна разјашњења.

Е-М4, како је назван овај сервис, у претходном периоду представљен је у Београду, Новом Саду, Суботици, Зрењанину, Кикинди, Нишу, Крагујевцу, Краљеву, Крушевцу, Лесковцу, а о великом значају овог важног корака када је реч о електронском пословању Фонда, најбоље говори податак да је за две недеље од почетка функционисања овог е-сервиса, пријаву М-4 доставило више од 8.000 послодавца, од чега је око 90 одсто пријава поднето електронски, а 10 одсто на шалтерима филијала.

Први у низу скупова током којих је говорено о новом електронском сервису Фонда одржан је у Привредној комори Србије (ПКС). Скупу је, поред руководства Фонда, на челу са директорком Драганом Калиновић, присуствовао и ресорни министар Александар Вулин, председник Привредне коморе Србије Марко Чадеж, као и представници Уније послодаваца Србије, Савеза рачуновођа Србије, и неколико стотина заинтересованих рачуновођа, представника рачуноводствених агенција и предузетника.

Министар Вулин рекао је да у Србији има 204.000 правних лица и 233.000 предузетника

На скупу у Привредној комори Србије министар Вулин говорио о значају новог сервиса за послодавце

који су у обавези да доставе одговарајуће податке, односно да предају М-4 обрасце, а да просечно годишње Фонд прими пријаве М-4 са подацима за око 2,5 милиона осигураника.

– У београдској филијали, током месеци у којима се доноси пријава М-4, дневно прође и више од 4.000 људи – нагласио је Вулин. Он је подсетио да не зависи све од Фонда ПИО, како се то уобичајено сматра, већ да су у ланцу размене података пре свега Пореска управа и Централни регистар обавезног социјалног осигурања, па тек онда Фонд. Истакао је и да је 80 одсто свих образаца Фонда ПИО дигитализовано.

– Наш циљ је 100 одсто. Наш циљ је да све то можемо да уредимо и увежемо, тако да

послодавац не мора да губи ни време, ни новац на бирократију – додао је министар Вулин.

Директорка Фонда, Драгана Калиновић, обраћајући се послодавцима, рекла је да ће убудуће пријаве М-4 моћи да предају са рачунара из својих фирми, без доношења на шалтере Фонда.

– Попунићете захтев и послати пријаву М-4 са свим подацима, и што је битно у односу на прошлу годину, нећете имати потребе да шаљете додатну финансијску документацију. Прошле године смо и те како озбиљно схватили и примили сугестије представника Уније послодаваца Србије и Савеза рачуновођа Србије, и знали смо да више нема никаквих могућности да се на исти начин прима М-4, да се на исти

начин оптерећују и послодавци и шалтери Фонда ПИО, јер на овај начин сви добијамо. Јасно је на који начин послодавци добијају, а Фонд ПИО ће имати много више времена за оно што је такође наша основна делатност, остваривање права, давање свих накнада и доношење решења у законском року. Подаци које садржи образац М-4 су, како ја кажем, срце Фонда. Без тих података, ми не бисмо могли да остваримо ниједно право, ниједну накнаду која је прописана нашим законом. На овај начин ми ћемо то да радимо много брже, ви ћете бити сигурни у податке које имате, и још једном истичем, пошто је то био највећи проблем прошле године, неће бити никаквих потреба да се доставља додатна

финансијска документација – Фонд ће контролу радити преко података Централног регистра, који податке добија од Пореске управе. Велика је ствар када се трудите и унапређујете рад Фонда, а онда кроз овакву присутност видите да сте на правом путу – изјавила је директорка Калиновић на скупу у Привредној комори Србије.

Колико је значајан прелазак на електронско пословање истакао је председник Привредне коморе Србије Марко Чадеж, наводећи битне уштеде које се на тај начин постижу.

– Данас је све више електронских услуга, и републичких и локалних институција. Нове електронске услуге у овој и наредној години донеће уштеде држави, ниже трошкове и ефикасније пословање привреде, мање корупције и сиве економије, и боље оцене експерата и домаћих и страних компанија о условима пословања у Србији. Резултати након увођења неких електронских сервиса протеклих година могу се свести на веома крупне уштеде што се тиче буџета државе, али и што се тиче буџета компанија

које су много времена и енергије трошиле чекајући одређену процедуру. Преласком на електронску појединачну пореску пријаву елиминисано је 5,5 милиона комада хартије годишње, чиме је остварена уштеда од 30 милиона евра само на годишњем нивоу. Пре увођења електронске ПДВ пријаве трошкови везани за наплату овог пореза износили су 9,5 милиона евра годишње. Процена је сертификационог тела ПКС да би многи електронски сервиси који би могли релативно брзо да се примене без великих улага-

ња, сачували бар 300 милиона евра новца пореских обвезника – рекао је Чадеж.

На скупу у Привредној комори Србије, задовољство због увођења новог електронског сервиса и поједностављивања процедуре за послодавце, која ће донети уштеду и времена и енергије и новца, као и велики значај овог корака за предузетништво и привреду уопште, изразили су Небојша Атанацковић, председник Уније послодаваца Србије, као и Снежана Митровић, у име Савеза рачуновођа Србије.

Весна Кадиф

Послодавци подржали увођење Е-М4

Приликом презентација електронске пријаве М-4, које је Републички фонд ПИО у сарадњи са Привредном комором Војводине и регионалним привредним коморама одржао у више градова АП Војводине, присутни послодавци су похвалили стручњаке Фонда за одлично урађен програм у кратком року и са задовољством су подржали овај нови електронски сервис Фонда ПИО.

– Упућујем велике похвале људима из Фонда за урађени програм, јер сматрам, пошто се и сам бавим програмирањем, да је то прави успех да се у тако кратком року квалитетно обави цео посао око електронске пријаве М-4 – изјавио је Јован Бера, председник Удружења власника рачуноводствених агенција (УВРА) из Новог Сада, пред препуном салом Привредне коморе Војводине у Мастер центру Новосадског сајма.

Такође, похвале од послодаваца из Војводине (из Новог Сада, Суботице, Зрењанина и Сомбора) добили су за успешне презентације и стрпљиво, стручно, јасно и прецизно одговарање на постављена питања и врхунски стручњаци Фонда: Радивоје Павић, директор Сектора ИТ,

Зоран Сутара, саветник директора, и Гордана Вуковић, помоћник директора за ИТ у Сектору за ПИО у Дирекцији РФ ПИО, затим Чедомир Француски, заменик директора ПФ ПИО, и Зорка Рмуш, помоћник

директора ПФ ПИО, као и мр Снежана Митровић из Савеза рачуновођа Србије, која је учествовала на свим презентацијама у Војводини.

Мирослав Мектеровић

НСЗ: трибине за особе које се теже запошљавају

Филијала Националне службе за запошљавање Нови Сад организовала је у својим просторијама у Новом Саду 7. и 8. марта презентацију програма и актуелних мера активне политике запошљавања у 2016. години. Реч је о мерама које се

спровode на републичком, покрајинском и градском нивоу за она лица са евиденције незапослених НСЗ која теже долазе до запослења.

Татјана Видовић, директорка Филијале НСЗ Нови Сад, Душан Марјановић, начелник Одељења

за посредовање у запошљавању и планирање каријере, и Смиљана Радовановић, начелница Одељења за програме запошљавања, предузетништво и додатно образовање и обуке, излагали су 7. марта заинтересованима програм и мере за запошљавање и

самозапошљавање Рома. Исти излагачи представили су 8. марта послодавцима и представницима удружења грађана који се баве статусом особа са инвалидитетом актуелне програме и мере који се односе на ову групацију незапослених.

М. М.

ПРОДУЖЕН РОК ЗА ПОВЕЗИВАЊЕ СТАЖА ДО КРАЈА 2016. ГОДИНЕ

У марту повезан стаж за више од 5.000 радника

Укупно је повезано нешто више од 13.668 година стажа, у износу од 840,7 милиона динара

Влада Републике Србије је 3. марта 2016. године донела нови Закључак о повезивању стажа, којим је рок продужен до 31. децембра 2016. године, а на основу кога ће се, за одређена предузећа, обезбедити повезивање стажа осигурања запосленима и бившим запосленима којима послодавац није уплатио доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за све године рада.

Право на повезивање стажа по овом Закључку имају бивши запослени у субјектима приватизације и предузећима за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом, који су на дан 13. августа 2014. године у пословном имену имали ознаку „у реструктурирању“, који су стекли услов за пензију, али им послодавац

није уплатио доприносе за цео период рада, као и запослени у поменутиим предузећима који у 2016. години испуњавају услове за пензију и којима по том основу престаје радни однос. Право, такође, имају бивши запослени у стечајним дужницима над којима је стечај отворен у 2015. и 2016. години и у којима је Агенција за лиценцирање стечајних управника именована за стечајног управника.

Током марта, по основу новог Закључка, завршено је повезивање стажа осигурања по захтевима који су примљени по претходном Закључку, али реално нису могли да се реализују у року до 31. децембра 2015. године. Тако је 10. и 24. марта 2016. године извршено повезивање стажа за 5.071 радника, укупно је повезано нешто више од 13.668 година стажа, у износу од 840,7 милиона динара.

Фонд ПИО финансијски обавља повезивање стажа сваких 15 дана. Када је реч о дужини поступка, у случају субјекта

приватизације и предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом, стаж се повезује само за лица која су испунила услов за пензију, а не за све запослене којима није повезан стаж, па се усаглашавање података за та лица врши само између Фонда и послодавца, због чега поступак траје краће и зависи од документације коју је припремио послодавац. Када су у питању предузећа у стечају, повезивање стажа се врши за све бивше запослене за које се усаглашавање података врши између Агенције за лиценцирање стечајних управника, Пореске управе и Фонда, и за које мора да се донесе одлука стечајног судије, па из тих разлога поступци трају дуже.

Важно је нагласити да поступак повезивања стажа осигурања не спроводе осигураници појединачно. У случају субјекта приватизације и предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом поступак

спроводи послодавац, док за предузећа у стечају над којима је стечај отворен у 2015. и 2016. години и у којима је Агенција за лиценцирање стечајних управника именована за стечајног управника, поступак спроводи Агенција за лиценцирање стечајних управника.

Да подсетимо, по претходном Закључку о повезивању стажа, који је Влада донела 18. јуна, односно 4. септембра 2015. године, до краја децембра 2015. године Фонду је поднето 220 захтева за повезивање стажа за 7.755 радника, од чега је 151 захтев предузећа у стечају (за 6.808 радника), 64 захтева субјекта приватизације (за 914 радника) и пет захтева предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом (за 33 радника). До краја 2015. године повезан је стаж по захтеву 83 предузећа, за 923 запослена, укупно је повезано 2.479 година, 10 месеци и шест дана стажа, у износу од 154.363.528,89 динара.

В. Кадиф

Наплата дуга до краја године за војне пензионере

Закључком Владе Србије од 27. фебруара 2016, рок за вансудско поравнање у поступку решавања проблема ванредног усклађивања војних пензија продужен је до краја 2016. године. Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Александар Вулин рекао је на скупу одржаном почетком марта у Дому Војске да је до сада више од 33.500 војних пензионера и њихових наследника поднело одговарајуће захтеве и да је већина исплаћена у потпуности и у једном делу.

Министар је нагласио да је на молбу Удружења војних пензионера Србије договорено и да се изашло у сусрет њиховој жељи да се за отприлике 26.000 пензионера који нису поднели захтев на одговарајући начин рок продужи до краја ове године.

Директорка Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Драгана

Александар Вулин, Драгана Калиновић, Негован Станковић и Бранислав Митровић

Калиновић рекла је да је скоро 34.000 поднетих захтева и више од 30.000 потписаних уговора о вансудском поравнању одличан резултат који је завршен у року од два месеца, уз велику подршку Удружења.

Поступак је морао да буде обустављен

31. децембра 2015. године из формално правних разлога, јер Закључак Владе од 30. октобра прошле године више није важио. После продужења рока, током марта око 2.000 корисника војних пензија поднело је захтеве за вансудско поравнање. **В. А.**

Здрав социјални дијалог – бољи резултати

Средином марта у Палати Србија потписан је Колективни уговор Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање. Уговор су потписали Александар Вулин, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, као представник Владе, Драгана Калиновић, директорка РФ ПИО, и Јелена Цветковић, председница Синдиката запослених у РФ ПИО Србије.

Колективни уговор РФ ПИО, како је наглашено након потписивања, део је компромиса, договора и сарадње између послодавца и запослених, уз сагласност и подршку Министарства и Владе.

Александар Вулин, ресорни министар, изјавио је да Закон о раду не да није угасио колективно преговарање и на било који начин умањио улогу синдиката, већ их је знатно повећао, а такође је нагласио и да без колективног преговарања нема социјалног дијалога.

– Колективно преговарање је важан институт и гарант да четири милиона наших корисника неће никада више доћи у позицију да њихова права, њихове пензије, све оно што треба да добију и ураде, буду таоци лошег односа између руководства Фонда и Синдиката. Као што видите, ми радимо тако да наш корисник на првом месту буде задовољан. И све што Фонд ради, ради због тога да би се приближио кориснику. Улога синдиката и улога руководства је у овоме немерљива. Зато је данас ту колективни уговор, као гаранција нашим корисницима да ће све њихове животне потребе бити задовољене у Фонду, а да ће и наши радници, запослени у Фонду, бити задовољни, мотивисани, а исто тако имати и обавезе које морају да испуњавају. То је сврха и смисао колективног преговарања. Желим да честитам и руководству Фонда ПИО, као и репрезентативном

Потписивање колективног уговора у Палати Србија

синдикату на потписаном колективном уговору, у коме се јасно види да смо ми на истој страни, и да нам је најважнија ствар и разлог нашег постојања приближити се кориснику и испунити, задовољити његове потребе – истакао је Вулин и додао да наплата доприноса за ПИО и даље расте. У периоду од 1. јануара до 14. марта ове године наплаћено је 802,6 милиона динара више него што је предвиђено планом, што је за 1,19 процената више него што је било прошле године.

– Као што видите наша привреда се опоравља, и чак и у овим зимским месецима, у којима не ради грађевинска индустрија, у којима немате пољопривреду као битан фактор за уплату доприноса, видите да и даље настављамо да бележимо боље резултате када је у питању наплата доприноса – нагласио је министар Вулин.

Директорка Фонда ПИО Драгана Калиновић истакла је да су запослени и руководство РФ ПИО свесни своје одговорности и обавезе према 4,5 милиона грађана, чија права утврђују својим радом.

– Попуно смо свесни и тога да само јединственим, искреним и отвореним разговором са запосленима можемо да постигнемо квалитет и ажурност услуге. То јединство разговора између руководства и запослених се види и у Колективном уговору који

смо сад потписали. Поред права која смо обезбедили запосленима, у чему су нас подржали Влада и надлежно министарство, могу вам рећи да смо сви ми у Фонду, Синдикат, запослени, руководство, свесни обавезе и одговорности, те се први пут у овом колективном уговору дефинише посебан акт којим ће се утврдити критеријуми за рад, резултати рада, а на основу тога и напредовање. Овај здрав социјални дијалог, који постоји између запослених и руководства, будите уверени, донеће још боље резултате рада у Фонду – истакла је директорка Калиновић.

Председница Синдиката запослених у РФ ПИО, Јелена Цветковић, навела је конкретне предности Колективног уговора за запослене, а такође је истакла и значај који је овим уговором добио Синдикат.

– Овим колективним уговором у потпуности су уређена сва права, одговорности и обавезе запослених, а нагласила бих оне одредбе Колективног уговора којима је искоришћена могућност Закона о раду – могућност уговарања већих права за запослене. Прво бих истакла да је у случају минулог рада, проширена дефиниција послодавца, па на тај начин запослени који су радили у другим организацијама обавезног социјалног осигурања имају могућност веће зараде, тј. већи минули рад. Овим

колективним уговором први пут је предвиђена могућност добијања просечне бруто плате за новорођено дете, чиме се на непосредан начин подстиче подршка породици. Колективни уговор такође пружа могућност организације систематског прегледа, и ова могућност се сада први пут јавља у Фонду, а јако је битна за запослене, и у том смеру ће послодавац и Синдикат радити већ током ове године. Такође, оно што је похвално за овај колективни уговор, јесте то што смо успели да се договоримо за могућност стручног усавршавања запослених, што је добро како за Фонд, тако и за запослене, и што ће у сваком случају допринети већој мотивацији, ажурности и квалитету рада запослених – истакла је Јелена Цветковић неке од одредби Колективног уговора РФ ПИО. Она је нагласила и да је овим колективним уговором Синдикат изузетно уважен, не само као социјални партнер, већ и као веома важан учесник у свим питањима која се тичу непосредно економског и радно-социјалног положаја запослених. Уговор предвиђа сталну сарадњу послодавца и Синдиката, као и помоћ у виду обезбеђивања просторно-техничких и свих других услова за неометан рад Синдиката запослених, а транспарентност ће бити подигнута на виши ниво него раније.

В. Кадиф

ПОТПИСАН ПРОТОКОЛ О НАМИРЕЊУ ОДШТЕТНИХ ЗАХТЕВА ИЗМЕЂУ СРБИЈЕ И БиХ

Укупан дуг 1,8 милиона евра

У Палати „Србија“ 30. марта потписан је Протокол о регулисању међусобних обавеза по основу намирења одштетних захтева у примени члана 42 Споразума између Савезне Републике Југославије и Босне и Херцеговине о социјалном осигурању. Протокол су потписали Зоран Пановић, директор Завода за социјално осигурање, и Зијад Крњић, директор Федералног завода за мировинско/пензијско и инвалидско осигурање БиХ. Потписивању Протокола присуствовао је министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Александар Вулин, као и директорка Републичког фонда ПИО, Драгана Калиновић.

Потписаним Протоколом утврђују се начин и рокови измирења међусобних обавеза и потраживања између РФ ПИО и Федералног завода за МИО/ПИО, који су настали по основу одштетних захтева у поступку поновног обрачуна пензија.

Након потписивања, директор Завода за социјално осигурање Зоран Пановић рекао је да процес измиревања одштетних захтева у примени Споразума о социјалном осигурању између Србије и БиХ траје од 2004. године, када је Споразум ступио на снагу.

– Потписивањем овог протокола практично заокружимо процес измиревања одштетних захтева. Износ средстава које ће РФ ПИО Србије и Федерални завод за МИО/ПИО БиХ међусобно уплатити је 1,8 милиона евра, и ово је практично завршетак дугогодишњег посла који је везан за примену Споразума, а договорено је да

до краја 2016. године све обавезе између фондова буду измирене – изјавио је Зоран Пановић.

Директор Федералног завода за МИО/ПИО рекао је да се на овај начин завршава једна финансијска историја између носилаца осигурања две државе.

– Овим решавамо финансијске односе који су настали као продукт трансформације бивше државе кроз дуги период. Веома је значајно за оба фонда да се овај процес завршава и да се у будућем периоду можемо више посветити реализацији текућих послова у корист и пензионера и осигураника – рекао је Зијад Крњић, истакавши добру сарадњу између носилаца ПИО Србије и БиХ, на чијем ће се унапређивању и у будућности радити.

Министар Александар Вулин нагласио је да ће до краја године сва међусобна потраживања и дугови носилаца пензијског и инвалидског осигурања две државе бити измирени, као и да се неће правити нови.

– Република Србија по основу одштетних захтева Федералном заводу БиХ дугује нешто више од 600.000 евра, док Федерални завод БиХ Фонду ПИО Републике Србије дугује око милион и 214.000 евра. До краја године потраживања ће бити измирена и нова неће настати. Наши корисници су безбедни, њихова права из ПИО су сигурна и наставиће да се поштују, а два фонда за пензијско и инвалидско осигурање наставиће да сарађују на обострано задовољство – изјавио је министар Вулин.

В. Кадифћ

Посета државног секретара Сомбору

Др Ненад Иванишевић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, посетио је недавно невладину организацију „Женска алтернатива“ и Савез глувих и наглувих у Сомбору.

Савез глувих и наглувих је активан у решавању свих питања значајних за сензорне инвалиде. У оквиру Савеза редовно ради саветодавни клуб за родитеље, као и забавиште за децу са штећеним слухом.

Невладина организација „Женска алтернатива“ најпознатија је по томе што већ 15 година одржава СОС телефон за жене и децу жртве насиља, који је једини сервис те врсте у Западнобачком округу.

Заједно до лиценце

„Заједно до лиценце“ тема је стручне едукације о лиценцирању социјалних установа за смештај старијих и одраслих лица, коју је у последњој недељи марта организовао ГЦ „Срем“ за осам геронтолошких центара из Србије.

Поред домаћина, на скупу су учествовали директори и стручни радници геронтолошких центара из Апатина, Зрењанина, Бачке Паланке, Мола, Шапца, Младеновца и Обреновца.

Са њима су разговарали и едукацију реализовали Рада Митровић, директорка Покрајинског завода за социјалну заштиту, Гордана Ковић, саветница у Републичком заводу за социјалну заштиту, Даница Јеремић, директорка ГЦ „Срем“, и стручни радници из румске установе.

Скупштина Савеза пензионера Војводине

Седници Скупштине СПВ која је недавно одржана у Новом Саду присуствовао је и Василије Белобрковић, заменик председника Савеза пензионера Србије. На седници су прихваћени Извештај о раду и Годишњи рачун Савеза за 2015. годину, као и Програм рада и Финансијски план Савеза за 2016. годину.

Изабрани су и нови чланови Извршног и Надзорног одбора, Нада Милованов и Живота Спасојевић.

Фестивал здравља

У Дому омладине Београда је 17. и 18. марта одржан 13. Пролећни фестивал здравља на коме су грађани могли да добију велики број информација о здравим стилевима живота. На пунктовима домова здравља, болница и ординација организовани су бесплатни прегледи општег здравственог стања и притиска, мерење нивоа шећера у крви, прегледи стања коже, зуба и стопала, скрининг очију... Грађани су могли да се посаветују са стручњацима ВМА, Градског завода за јавно здравље, Градског завода за геронтологију и кућно лечење, Института „Торлак“, као и са више од 80 излагача који се баве здравом храном, справљањем производа без глутена, природном козметиком, производњом воде и витамина, бањским туризмом, масажима...

Одржано је више трибина на различите теме, а једна од њих је била и на тему „Активно старење и при ограниченим физичким могућностима“.

Просечна плата у фебруару 44.450 динара

Просечна нето зарада исплаћена у фебруару 2016. године износи 44.450 динара. У поређењу са просечном нето зарадом у јануару 2016. године, номинално је виша за 9,9 и реално за 10,0 одсто.

Просечна бруто зарада исплаћена у фебруару 2016. године износи 61.279 динара, што је у односу на просечну бруто заруду исплаћену у јануару 2016. године номинално више за 9,9 а реално за 10,0 одсто.

Погодности за најстарије у Бечеју

Одборници бечејског парламента донели су одлуку да сви грађани старији од 65 година не плаћају јавни превоз унутар општине, а ослобођени су и партиципације за специјалистичке прегледе у градском дому здравља која износи хиљаду динара.

Чланови општинског удружења пензионера могу бесплатно да користе затворени базен у спортском центру, а за све представе у Градском позоришту плаћају само половину редовне цене. Такође, имају попуст од 40 одсто на чланство у Народној библиотеци.

Бечејски пензионери имају могућност да се бесплатно обуче за коришћење рачунара, захваљујући професорима Техничке школе, а дигитално описивање им омогућава комуникацију с породицом и пријатељима и на даљину.

Ипак, и поред низа погодности, од око 8.400 бечејских пензионера, колико их је било крајем прошле године, у удружење их је учлањено око 4.500.

Овера здравствених књижица на терет РФЗО

Влада Републике Србије усвојила је закључак којим се омогућава пољопривредницима да могу одвојено да плаћају доприносе за здравствено, пензијско и социјално осигурање, а да здравствене књижице овере на терет РФЗО, саопштило је Министарство пољопривреде.

Ова погодност се односи на пољопривреднике који плаћају доприносе за обавезно социјално осигурање. РФЗО ће оверавати књижице на три месеца, под условом да пољопривредник почне да измирује доприносе за здравствено осигурање и да континуирано измирује текуће доприносе.

Аладин освојио Индију

На интернационалном филмском фестивалу у Индији у конкуренцији документарних остварења прво место освојио је филм „Аладин и чаробна канта“ младог прокупачког ствараоца Жикице Јовановића.

Ова филмска прича говори о најзурнијем и најбољем прокупачком чистачу улица, младом Рому који својим примером и ангажовањем доприноси да ово место буде чистије и лепше.

На овом фестивалу учествовало је више од хиљаду стваралаца из целог света, па прва награда, о којој је обавештење иначе стигло поштом – има још већи значај.

Награда у Индији је десета по реду за овај документарни филм. Пре овога „Аладин“ је купио награде на фестивалима у Сарајеву, Москви, Словачкој, и још неким европским земљама.

Мала школа пчеларства

„Мала школа пчеларства“ у Неготину организована је за незапослене младе почетнике који се до сада нису бавили овом делатношћу, а предност у избору полазника имали су млађи кандидати. Школа је почела да ради 25. марта са групом од десет будућих пчелара за које ће до краја априла бити организована теоретска и практична обука, после које ће им бити додељено по две кошнице са пчелињим друштвима. Теоретска обука одржава се у просторијама Друштва пчелара „Хајдук Вељко“ у Неготину, а практична на пчелињацима предавача ментора.

Покровитељ „Мале школе пчеларства“, коју организује Друштво пчелара „Хајдук Вељко“ уз стручну подршку Пољопривредно-саветодавне и стручне службе за Борски округ, јесте општина Неготин.

ДОМОВИ ЗА СТАРЕ: ИЗБОР ИЛИ ПОТРЕБА

Једнимма друга кућа, другима

На територији Републике Србије тренутно постоји 40 државних установа социјалне заштите за смештај одраслих и 159 приватних домова који имају дозволу за рад

Одлазак у дом за старе је у нашој култури и традицији тема која се радије заобилази него што се о њој отворено разговара. Одлука о смештају остарелих чланова породице у институције које о њима брину доноси се тешка срца и о њој се нерадо говори чак и са најближима јер уврежено мишљење да деца треба да брину о родитељима тешко се искорекнује са овог поднебља. То је и разлог што је већина од 1.200 људи на смештају у Установи Геронтолошки центар Београд, према речима директорке УГЦБ Сузана Мишић, тешко покретна или непокретна, јер тек када за-

Директорка Сузана Мишић са корисницима услуга дома

им услуге медицинских сестара и лекара на дохват руке током 24 сата и где једноставно не морају да брину о свакодневним

Један од последњих таквих догађаја је постављање мобилног планетаријума у дому на Бежанијској коси средином марта у сарадњи са Центром за промоцију науке. Планетаријум је сферни биоскоп који пројектује слике звезданог неба и бројних

фасцинантних појава у универзуму. Пројекције у мобилном планетаријуму представљају изузетно занимљив и атрактиван начин за ближе упознавање са астрономијом и сродним наукама, тако да су корисници услуга дома ето, под старе дане, могли

иста више не могу сами, млађи чланови породице одлучују да своје остареле родитеље сместе у установу.

Ипак, има и другачијих примера: старијих људи који сами, када напуне одређене године живота које им омогућавају боравак у домовима (65), одлучују да се преселе ту где има њихових вршњака за дружење, где су

ситницама као на пример шта данас за ручак. А још један ако не и пресудан разлог за овакву одлуку јесте и веома организован друштвени живот, поготово у државним институцијама овог типа. Биоскопске представе, концерти, гостовања еминентних уметника, организоване прославе свих значајних датума и празника... и да не набрајамо.

НУЖНО ЗЛО

да уживају у погледу на универзум. Директорка УГЦБ Бежанијска коса је тим поводом уручила захвалницу Немањи Ђорђевићу, директору Центра за промоцију науке.

У Републици Србији тренутно постоји 40 установа социјалне заштите за смештај одраслих чији је оснивач Република Србија или Аутономна Покрајина Војводина и 159 приватних домова који имају дозволу за рад, било по старим или по новим прописима, каже за наш лист Биљана Зекавица, начелница инспекцијског надзора у Сектору за бригу о породици и социјалну заштиту Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

– Када је реч у условима за рад домова, прописани су исти услови и минимални стандарди за све пружаоце услуга. Нижи стандарди од прописаних нису дозвољени, а виши су дозвољени и пожељни чак. Не може се направити паралела по питању

квалитета између државних и приватних домова, постоје бољи и лошији домови када су у питању и једни и други. Корисници услуга сами бирају који ће дом изабрати, у односу на сопствене потребе, могућности, очекивања. Можда се још увек радије одлучују за државни сектор, управо из разлога што иза њих, као гарант квалитета, стоји држава, али је истовремено све више оних који бирају приватне домове, углавном зато што су они мањег капацитета, па због тога живот у њима личи на живот у породицама. У сваком случају, то је индивидуални избор самих корисника услуга – каже Биљана Зекавица.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања континуирано брине о квалитету услуга из своје надлежности. Нарочито се последњих година томе поклања пажња, првенствено због подизања квалитета, али и због достизања прописаних стандарда и рокова одређених Законом о социјалној заштити за завршетак процеса лиценцирања.

– Лиценцирање организација социјалне заштите јесте и дефинисано законом у циљу

Поводом Дана жена испред зграде Народног музеја представљена је продајна изложба радова корисника Установе Геронтолошки центар Београд и Дневног боравка за децу и омладину ометену у развоју „Сунце“, Бежанијска коса.

Изложени су ручни радове корисника, као и слике на којима је представљен вишемесечни рад и сарадња између установа. Радови су продавани по симболичној цени а прикупљена сума намењена је за набавку материјала за радну терапију.

унапређења система квалитета у социјалној заштити. Током 2014. године одређено је 883.976.507 а током 2015. године 777.550.166 динара за радове и опрему у установама социјалне заштите. У циљу очувања и унапређења постигнутог нивоа квалитета, у континуитету се контролишу пружаоци услуга социјалне заштите – објашњава начелница Биљана Зекавица.

Поред смештаја у домове и стационаре, Геронтолошки цен-

тра Београд има и услугу помоћи у кући, као и развијену мрежу дневних центара и клубова у којима се најстарији окупљају, друже, осмишљавају активности у своје слободно време и тако стављају до знања да такозвано треће доба не мора и не значи само „четири зида“ и чување унука. Овим видовима бриге о старијима обухваћено је око 8.000 грађана који свакодневно имају прилику да остваре нешто од онога што им је неопходно: болесни или тешко

покретни да добију помоћ геронтодомаћице у свом дому, а сви који желе да се друже могу то да остваре у клубовима којих има скоро свака београдска општина. Боравак у клубовима не своди се само на играње шаха и пикада, већ се организују различите активности: од учења декупажа и технике израде накита, преко едукативних радионица, до фолклорних, хорских и драмских секција. Свако ко жели може да пронађе себе у некој од ових активности и укључи се у друштвени живот са својим вршњацима.

Весна Анастасијевић

Мис трећег доба

Манифестација „Сајам за треће доба“ ове године се организује трећи пут по реду. Ту су на једном месту свим посетиоцима доступне разноврсне услуге, попусти, поклонни програми и производи који за циљ имају подстицање активног живота старије популације. У време трајања Сајма многобројне компаније омогућавају посетиоцима разне попусте и бенефите на својим штандовима. Ове године сајам ће бити организован 1, 2. и 3. априла а новина је избор за „мис сениор“ који ће бити одржан 3. априла, последњег дана Сајма. Као и пред сваки избор за мис и пре овог, финалног, одржан је кастинг у Клубу за дневни боравак на Врачару. Пријавило се 26 кандидаткиња од којих је стручни жири (који су чиниле манекенка, новинар и запослена у УГЦ Бежанијска коса) изабрао 15 лепотица које ће учествовати у финалу. И, као и на сваком кастингу, било је ту дотераних госпођа, узбуђења, доста треме, ТВ камера, снимања, разговора са жиријем који је тешка срца морао да одабере само 15 њих за најужи избор, а најрадије би да свака пријављена дама буде и у финалном такмичењу.

ПОДЕЛА ВИШКА ХРАНЕ НАЈУГРОЖЕНИЈИМА У НИШУ

Помоћ за четрдесетак породица

Ресорни министар Александар Вулин промовисао је у Нишу добра искуства пилот пројекта „Прикупљање и подела вишка хране“, који се од прошле године реализује у Крагујевцу. Ниш је тако постао други град у коме пројекат живи а његов почетак озваничио је министар Вулин поделом првих куваних оброка социјално угроженим Нишлијама који су радно способни али у стању социјалне беде. Реч је о оброцима који су били припремљени за народну кухињу, студенте, ученике, кориснике Геронтолошког центра и других установа социјалног карактера а који нису искоришћени.

– Нисам срећан што ово радимо и што постоје људи којима је неопходан бесплатан оброк, али сам поносан што ће врло брзо бити донет закон о вишковима хране који ће ову област регулисати у читавој Србији, па ће све што остане неискоришћено бити употребљено у оваквим случајевима – рекао је Александар Вулин и подсетио да је у Крагујевцу за годину дана подељено 16.000 бесплатних оброка. Од сада ће се то радити и у Нишу а јавне установе које производе храну, заједно са Црвеном крстом и локалном самоуправом, организоваће дистрибуцију вишка неподељених оброка, најавио је Вулин и нагласио да се ради о свежим, хигијенски исправним оброцима који су транспортовани на безбедан начин, а све што остане као вишак у оквиру народне кухиње

Подела оброка социјално угроженим Нишлијама

биће достављено до корисника у року од највише четири сата од припреме.

Директор нишког Центра за социјални рад Зоран Јовић оценио је да је идеја изванредна и да омогућава Центру да реагује и помогне тамо где је заиста тешко. Програм се реализује на основу протокола потписаног између Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарства просвете, на основу којег ће вишкови хране

спремљене у Студентском и Геронтолошком центру, Дому ученика и сличним установама бити подељени најсиромашнијим грађанима, појаснио је Јовић. Он је најавио да ће за сада на овакав вид помоћи моћи да рачуна нешто више од 40 корисника, односно њихових породица. Куване оброке ће преузимати у Црвеном крсту, и то на основу позива који буду добили из Центра за социјални рад.

Љ. Глоговац

ПЕНЗИОНЕРИ ИЗ ОСАМ УДРУЖЕЊА ЗАЈЕДНО ПРОСЛАВИЛИ 8. МАРТ У СУБОТИЦИ

Дружење старих пријатеља

Око 300 пензионера из удружења пензионера из Осијека, Белог Манастира, Борова насеља, Суботице, Сомбора, Бечеја, Куцуре и Кљајићева прославили су заједно, у организацији Градског удружења пензионера Суботице, Дан жена у Суботици. Био је то уједно и сусрет старих пријатеља, јер ове организације пензионера већ дуги низ година развијају пријатељску и присну сарадњу.

– Иницијатива за овај сусрет и заједничку прославу стигла је од наших пријатеља из Осијека. Ми смо то прихватили, а позвали смо и колеге пензионере из других места, јер имамо добру сарадњу

Др Ненад Иванишевић и Драгица Лучев

са њима скоро деценијама, па су слични сусрети постали већ традиционални – појаснила је председница ГУП Суботица Драгица

Лучев. Она је додала да су овом приликом уз међусобну поделу пригодних поклона и признања разговарали и о заједничком уче-

шћу на европском програму EaSi који, између осталог, поспешује и овакве активности.

Међу многобројним гостима скупу је присуствовао и др Ненад Иванишевић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Он је похвалио успешан рад Градског удружења пензионера Суботица и додао да је Министарство прошле године материјално помогло активност овог удружења, те да ће и убудуће наставити такву праксу према свима који се максимално посвете раду са најстаријим суграђанима.

М. Мектеровић

Превенција радне инвалидности

Савез самосталних синдиката града Новог Сада и општина и Фондација солидарности за превенцију радне инвалидности и рекреативни одмор радника, чији је оснивач ССС града Новог Сада, организовали су 11. марта у Радничком дому „Светозар Марковић“ у Новом Саду већ традиционалну, 15. презентацију бања, рехабилитационих центара, хотела и туристичких агенција.

Шеснаест РХ центара, бања, хотела и агенција, уз видео пројекције својих промотивних садржаја, дало је конкретне понуде за рекреативни одмор и рехабилитацију по најповољнијим ценама за чланове ССС града Новог Сада и општина. Представници неколико бања, током своје презентације, обавестили су присутне да се за боравак у њиховим објектима могу искористити и ваучери Владе Републике Србије.

Владимир Гвозденовић

Горан Лешков, председник Управног одбора Фондације солидарности, објаснио је да се ове презентације организују с циљем да запосленима из Новог Сада прикажу садржаје које

им наше бање нуде, те да се они на основу тога и опредељују у коју ће отићи. Истакао је и да се запослени чији послодавци уплаћују средства у Фондацију упућују на превенцију радне

инвалидности и рекреативни одмор бесплатно, док чланови њихових породица могу, када тамо иду преко Фондације, у бањама и РХ центрима боравити под повољнијим условима.

Владимир Гвозденовић, председник ССС града Новог Сада и општина, у свом обраћању присутнима изјавио је да се улагањем једног динара за запослене за ову намену касније уштеди седам динара у њиховој здравственој заштити.

Презентацији у Радничком дому су, између осталих гостију, присуствовали и Горан Милић, председник, и Томислав Стајић, секретар Већа ССС Војводине, Драган Канкараш, конзул Републике Црне Горе у Србији, Славко Новаковић, потпредседник Уније послодаваца Војводине, и Зора Канкараш, саветница директора Покрајинског фонда ПИО.

Мирослав Мектеровић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА НОВОГ САДА

Обележен Дан жена

Милош Вучевић и Момо Чолаковић на свечаности

Удружење пензионера града Новог Сада свечано је обележило Међународни дан жена. Свечаној прослави присуствовао је и Милош Вучевић, градоначелник Новог Сада, који је том приликом дамама даровао по црвену ружу украшену љубича-

стом траком, симболом борбе против насиља над женама.

Градоначелник је изразио подршку „Сигурној женској кући“ у Новом Саду и борби против насиља над женама, а такође је захвалио свим пензионеркама на доприносу граду и друштву.

Наступ певачког друштва

Момо Чолаковић, председник Удружења, захвалио је градоначелнику на подршци, али и граду на помоћи око уређењу Дневног центра у Удружењу, где је свечаност и одржана.

Чланице КУД-а Удружења пензионера града Новог Сада

наступиле су у програму са рецитацијама и као певачка група, а чланице ликовне секције и креативне радионице припремиле су и на продајној изложби понудиле своје ликовне радове и украсне употребне предмете.

Д. Корач

ПРВИ САЈАМ ЖЕНСКОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА У БЕОГРАДУ

Могу, хоће, знају и успешне су

Дефинишите успех под својим условима, остварите га својим правима и изградите живот који ћете успешно живети – мото предузетница

Ручно израђена обућа од природних материјала до последњег конца, невестоватна слана и слатка храна, декорисана и аранжирана изузетно занимљиво, пословне униформе као са модне писте, велики избор ручно рађених украсних предмета за поклоне или за oplemeњивање кућног амбијента, али и мобилна, приватна медицинска сестра која по позиву долази и помаже у нези беба, деце, одраслих, речју свих којима је медицинска помоћ у неком тренутку неопходна.... Све ово, а и још много тога интересантног, чега, ваљда, само женски ум може да се досети, могло се видети међу 48 штандова предузећа у власништву жена на Првом београдском сајму женског предузетништва одржаном средином марта.

Сајам је организовао Секретаријат за привреду града Београда у сарадњи са Привредном комором Београда, Националном службом за запошљавање, Регионалном агенцијом за развој и интеграције Београд, Туристичком организацијом Београда и Коларчевом задужбином. Циљ манифестације је промоција женског предузетништва, да би искуство жена које су већ доказане у свом бизнису охрабрило и подстакло друге жене на активније и самостално пословање.

Сајам је отворио градоначелник Београда Сениша Мали, уз присуство помоћнице градоначелника Ирине Вујовић, секретарке за привреду Тијане Миљковић и председнице Одбора за привреду у Скупштини Србије Александре Томић.

Отварајући овај сајам, Сениша Мали је изразио задовољство због великог одзива учесника и посетилаца. Истакао је да је данас више него икада важно да се афирмише учешће

жена у развоју привреде наше земље.

– Ово је први пут да се један овакав сајам одржава у нашем граду. Београд је чврсто опредељен да помаже женском предузетништву и у буџету је ове године за те намене предвиђено око пет милиона динара. Жене могу да конкуришу и за субвенције које је град Београд предвидео за ову годину од око 62 милиона динара, а предност ће имати самохрани родитељи. Женска интуиција, висprenост и знање, вредности су које су неопходне за развој наше привреде. Иначе, 19. новембар је Светски дан женског предузетништва и град планира да га обележи на сличан начин – истакао је градоначелник Мали.

Директор Националне службе за запошљавање Зоран

Мартиновић казао је да је женско предузетништво у Србији и у Европи у последњих неколико година у експанзији и да је око 30 одсто малих и средњих предузећа у власништву жена.

– У укупном броју становника Србије жена је 51 одсто, а оне такође чине и 51 одсто укупног броја незапослених. У програм самозапошљавања у 2015. било је укључено 3.800 лица од којих су 46 одсто биле жене. Јавни позив за програм самозапошљавања у овој години траје до 18. априла и по овом основу биће укључено 3.500 нових лица – навео је Мартиновић.

Председница Одбора за привреду Скупштине Србије Александра Томић казала је да је Влада Србије ове године преко Развојне агенције Србије определила више од 100 милиона динара за женско предузет-

ништво преко два модела: ако предузетник уложи одговарајућу суму у почетак или развијање посла, бесповратно добија још толико, а уколико се определи за кредит онда отплаћује само 70 одсто те суме док је 30 одсто поклон из буџета. Она је додала да ће се ови подстицаји реализовати преко Развојне агенције Србије, као и да ће за ове намене моћи да се рачуна и на средства из европских фондова.

Сајам женског предузетништва обишао је и председник Привредне коморе Београда Миливоје Милетић који је изјавио да Србија има дугу традицију иницијатива и пословних активности којима су се углавном жене бавиле, а да се оне сада умрежавају и укључују у пословне заједнице. Привредна комора Београда посвећена

је развоју женског предузетништва не само у години предузетништва, 2016, коју је прогласила Влада Србије, већ у континуитету има читав низ активности чији је циљ повећање капацитета малих и средњих предузећа за освајање нових тржишта и нове технологије.

У име власница предузећа које су излагале на Сајму присутнима се обратила Јелена Маркулин Митић, оснивач и власница „Арт полис галери“, која пружа услуге графичког дизајна и окупља двадесетак уметничких галерија и креативних слободних уметника и дизајнера.

Отварајући сајам, она је рекла да се по завршетку студија у Барселони вратила у земљу са жељом да уобличи креативни дух са ових простора, организује младе и одговори их да не односе уметност одавде.

– Нека њихове и моје уметнице одлазе из наше земље само ако су купљене у њој. Вратила сам се јер је култура наше земље главни бренд на коме радим, а моја порука свим предузимљивим женама гласи: дефиниши-

Градоначелник Синиша Мали отвара сајам

те успех под својим условима, остварите га својим правима и изградите живот који ћете успешно живети – поручила је Јелена Маркулин Митић.

После обиласка штандова и

разговора са женама које су се упустиле у неизвесан, мукотрпан, посао без радног времена, утисак коме је тешко отети се јесте да, упркос хроничном недостатку времена за себе, ниједна

не би своју независност у приватном послу заменила за осмочасовно радно време у ма којој канцеларији. Шта рећи, сем: само напред и свака част.

Весна Анастасијевић

ИЗРАДА РУКОТВОРИНА У СКЛОПУ ЈАВНИХ РАДОВА

Очување традиције

Удружење „Етно мрежа“ учествовало је у 2015. години у пројекту јавних радова под називом „Рукотворине као елемент државног протокола“. Пројекат, реализован у сарадњи с НАЛЕД-ом и 10 општина из којих је ангажовано 46 неза-

послених жена, подразумевао је израду рукотворина које ће, као део протокола, бити уручване високим страним званичницима.

Поводом обележавања Међународног дана жена, у Палати „Србија“ одржана је свечана

примопредаја рукотворина „Етно мреже“. Виолета Јовановић, председница УО „Етно мрежа“, истакла је том приликом да незапослене жене у Србији ретко добијају могућност да се макар привремено запосле и остваре приход.

Она је нагласила да је пројекат јавних радова изузетан модел подршке економском оснаживању жена и да је „Етно мрежа“ у протеклих шест година кроз јавне радове ангажовала више од 400 жена и 50 особа са инвалидитетом.

На свечаности у Палати „Србија“ директор Националне службе за запошљавање Зоран Мартиновић најавио је наставак овог програма. По његовим речима, јавни радови ће ове године трајати четири месеца, док су месечне накнаде за запослене са 15.000 повећане на 18.000 динара.

Р. М.

Принчевски пар одушевљен

Током посете британског принчевског пара Новом Саду, 17. марта 2016, „Етно мрежа“ је била домаћин изложбе традиционалних рукотворина. Принц Чарлс и војвоткиња од Корнвола су били посебно импресионирани производима од пустоване вуне, пиротским и стапарским ћилимом, који је ове године уписан на националну листу нематеријалног културног наслеђа и тако сачуван од заборава.

РЕНОВИРАН ДЕО ДОМА ЗА СТАРЕ „СТАЦИОНАР” НА КАРАБУРМИ

Донацијама до бољих услова у домовима

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Александар Вулин обишао је реновирани део Дома за старе „Стационар” на Карабурми, за чију је адаптацију издвојено три милиона динара.

Захваљујући донацији компаније Јапан тобако интернешнал (ЈТИ) замењен је и реновиран део инвентара, потпуно је реконструисано пет тоалета, а набављен је и материјал за неуропсихолошку рехабилитацију дементних.

– У дом на Карабурми уложено је три милиона динара

и још 30.000 евра у различите дневне боравке на територији Београда, а то је само део донација ЈТИ. Прошле године више од 86 милиона динара за те намене дошло је управо из оваквих и сличних донација – рекао је Александар Вулин. Министар је апеловао на све послодавце, на све који могу да одвоје део средстава да учине нешто добро за своју заједницу.

Планирано је да се до краја године заврши процес лиценцирања и изједначавања квалитета услуга у свим домовима.

Директорка Геронтолошког центра Београд Сузана Мишић изјавила је да је из ове донације 2,2 милиона динара уложено у адаптацију мокрих чворова, а остало у ангажовање уметника различитих профила. Како је

рекла, захваљујући уметницима који су се одрекли својих хонорара, додатно су завршени још неки послови, попут кречења и набавке столица и трпезаријских столова.

Г. О.

СВРЉИГ И ОКОЛИНА

Пчеларство уносан посао

Сврљешко брдско-планинско подручје, прожето лековитим биљем, погодно је за пчеларење које у овој средини постаје уносан посао. Из економске рачунице већи број радника који су после неуспешних приватизација остали без посла, радо се хватају за кошнице. Тако је број кошница у порасту и тренутно око 120 пчелара поседује 7.200 регистрованих кошница међу којима предњачи Славољуб Радосављевић са 1.500 кошница.

Према речима Топлице Ђорђевића, председника Удружења пчелара општине Сврљиг, прошла година за пчеларе је била плодна и медоносна са близу 200 тона меда. Због свог квалитета сврљешки мед одлази на тржиште Италије, Француске и Немачке и уложени труд се наплати. Наравно, има година када је принос меда смањен због лоших временских услова, каже Ђорђевић.

– Добро је што имамо и пчеларе почетнике. За њих је удружење пчелара организовало школу пчеларства. Нова знања пренели су им професори и искусни пчелари који својим знањем помажу младим колегама. Уз то и општина Сврљиг из Фонда за развој пољопривреде даје субвенције пчеларима

за набавку опреме од 10 до 40 одсто. У току су разговори са представницима влада Швајцарске и Норвешке које желе да нам помогну – прича Ђорђевић.

Љубав према послу рађа и иновације које олакшавају рад са кошницама. Потврда иноваторства су и награде које су добили сврљешки пчелари. Пчелари су организо-

вано посетили Државни пчеларски сајам у Београду, туристичку манифестацију намењену пчеларима и потрошачима пчелињих производа. И на овом скупу потврђен је квалитет меда са сврљешког подручја што гарантује будућност пчеларства на обронцима Сврљешких планина.

С. Ђорђевић

Велике могућности запошљавања у рециклажи

Светозар Јовичић, председник Удружења грађана „Комшија“ из Петроварадина, доделио је Станку Крстину, председнику Уније послодаваца Војводине, 8. марта у „Зеленој кући“ у Петроварадину, Плакету „Добар комшија“ за постигнуте резултате и активно учешће у акцији овог удружења под називом „Рециклирам и помажем“.

Ову акцију заједнички реализују УПВ и Удружење „Комшија“ с циљем прикупљања опасног и неопасног отпада од привредних субјеката и предузетника и његове предаје на рециклажу, а сва прикупљена средства од

ове акције усмеравају у хуманитарне сврхе – за помоћ деци. Послодавци имају погодност. „Комшија“ преузима опасан и неопасан отпад директно из фирми и том приликом им даје сву потребу документацију о кретању отпада у складу са законом. Отпад затим односи на рециклажу и на тај начин им знатно упрошћава и убрзава саму процедуру предаје отпада.

Овом приликом Светозар Јовичић изјавио је да је основни циљ његовог удружења да сачувају природу кроз вид едукације и развијања свести о томе, како код деце тако и код одраслих. Навео је и да су они једи-

но удружење грађана које има дозволу за сакупљање опасног и неопасног отпада у АП Војводини, а све што сакупе предају овлашћеним рециклерима широм Србије са којима имају закључене уговоре.

С друге стране, Станко Крстин истакао је да ова заједничка акција УПВ и „Комшије“ доприноси широј друштвеној заједници у три правца.

– Сакупљањем и управљањем опасним и неопасним отпадом који може да се рециклира ова акција првенствено има своју еколошку функцију у очувању и заштити природе. Други значајан допринос је у томе што

развиј рециклерске индустрије може да отвори огроман број радних места, а трећи је хуманитарни аспект ове акције, јер се зарађени новац усмерава деци којој је потребан – објаснио је детаљније друштвени значај акције Станко Крстин.

Том приликом су Станко Крстин, Светозар Јовичић, Миљана Стојишић Стојановски, директорка, и Бранислава Ђукић, секретар Уније послодаваца Војводине, који су присуствовали додели плакете, апеловали на предузетнике и компаније да се укључе у ову хуманитарну акцију.

М. Мектеровић

ЈЕДНОКРАТНА НОВЧАНА ПОМОЋ ОПШТИНЕ НЕГОТИН МАЈКАМА СА ТРОЈЕ И ВИШЕ ДЕЦЕ

Више новца за маме и децу

Као једну од мера подршке породицама са више деце, општина Неготин од прошле године додељује једнократну новчану помоћ мајкама које су се одлучиле на рађање. На свечаности приређеној осмог марта у згради општине Неготин, суграђанкама које су 2015. родиле треће, четврто, пето или шесто дете додељено је по 10.000 динара, уз честитку за празник и цвеће. Гест за који су имале само речи хвале поздравило је 30 мама, колико их је било обухваћено овом врстом помоћи, исплаћеном из буџета општине Неготин, преко Центра за социјални рад. Прошле године овај вид помоћи добило је 26 жена.

Општина Неготин је већ деценијама суочена са озбиљним проблемом беле куге, па је одлука о рађању деце за свако поштовање. Управо због тога локална самоуправа предузима низ мера у циљу подршке породицама са потомством. Да је проблем драстично пада natalитета на исто-

ку Србије све присутнији, говоре и статистички подаци о броју рођених беба. Наиме, 2015. године у неготинском породилишту рођено је 166 беба, или за 23 мање у односу на 2014, када их је рођено 189.

Локална самоуправа је за социјална давања ове године планирала осам милиона динара, три милиона више него у претходној. Одлуком о финансијској помоћи породицама са децом у

општини Неготин, између осталог, предвиђен је и бесплатан боравак за треће и свако наредно дете у Предшколској установи „Пчелица“, бесплатна ужина за децу из породица које остварују право на материјално обезбеђење и које су по процени Центра за социјални рад у стању социјалне потребе, као и матерински додатак за незапослене породице за треће и свако наредно дете у износу од 5.000 динара

месечно у трајању од 12 месеци. Овом одлуком предвиђена је новчану помоћ за свако прворођено дете у једнократном износу од 30.000 динара, за друго дете 35.000 динара, за треће и четврто по 40.000, за близанце 70.000, а за тројке 100.000 динара. На једнократну помоћ општине од 100.000 динара могу да рачунају и породице без деце, за вантелесну оплодњу.

Јованка Станојевић

СТАРОСНИ РАСКОЛ НА РАДНОМ МЕСТУ

Пет генерација у канцеларији

„И онда ми се појави неки на-добудни клинац да ме учи шта и како да радим. Мене да учи, који сам дошао у фирму пре него што се он родио...“

Колико смо само пута од познаника или колега чули овакве исказе, а можда и сами били у ситуацију да се на сличан начин неком жалимо.

На крају каријере, после много година поштеног и преданог рада, суочавамо се са спознајом да је сав наш досадашњи уходани систем изложен преиспитивању, да су дошла нова времена и нови људи, са својим идејама и другачијим вредносним критеријумима. Није лако све то прихватити и имати за претпостављеног вршњака своје деце.

Али, није лако ни том претпостављеном. Он под собом, у смислу хијерархије, има раднике који по годинама могу да му буду не само очеви него и деде, а такође има и своје исписнике, као и млађе од себе.

Како све то помирити и направити тим који успешно функционише и остварује резултате, представља један од највећих изазова модерних управљачких вештина.

Сведоци смо незабележене ситуације. Никад досад нису радна места била мултигенерацијско поприште у таквом обиму и са таквим крајностима као што је то случај у данашњем времену, у развијеним земљама, где је животни век осетно продужен, а људи и у седмој и осмој деценији живота имају воље и енергије да наставе да раде.

То се преваходно односи на „беби-бум“ генерацију, рођену између 1946. и 1964. године. Њени најстарији припадници, данашњи седамдесетогодишњаци, увелико су у добу за пензију, али знатан број њих још не размишља о повлачењу. Од укупног радног састава у Сједињеним Државама, 29 одсто су „беби-бумери“.

„Беби-бум“ поколење представља, међутим, тек један део вишегенерацијског „пазла“ у канцеларијама и на другим радним

местима. Многобројни стручни радови и студије посвећени су овој проблематици, почев од саме класификације. Без обзира на мање разлике, говорећи о Америци, најчешћи у оптицају је модел поделе на четири генерације, уз додатак пете, као подгрупе..

„Беби-бумерима“ претходи такозвана тиха генерација, рођених између 1928. и 1945. који, према подацима Пју истраживачког центра за 2015. годину, чине два процента запослених.

Генерација „икс“ (годишта између 1965. и 1980) заједно са „миленијумском“ (од 1981. до 1997), носећа је. Њихов збирни допринос радној снази САД износи 68 одсто, свака са по 34 процента. Међутим, „миленијумском“ поколењу придодата је и „постмиленијумска“ генерација рођених после 1997. пошто и они већ почињу да попуњавају радне редове. Сада их је само један одсто, али њихово ће учешће природно наставити да расте.

У сваком случају, рачунајући и ове најнамлађе и њихов један одсто, Пју центар је прошле године објавио да су „миленијумци“ избили на прво место, као најмногобројнији у редовима запослених.

Ову сувопарну статистику сад треба претворити у слику и замислити припаднике побројаних старосних скупина у заједничком радном окружењу. Не само између најстаријих и најмлађих, него и оних који су по годинама ближи, али су стасавали у другачијим историјским околностима (велике промене дешавале су се у малим временским распонима), налази се прави понор.

Свако доба оставља печат на оне који се у њему рађају и одрастају, на њихове погледе, укусе, животну и радну етику. То је, наравно, опште место, али и прва лекција из уџбеника за шефове на обуци за премошћавање генерацијског јаза свог персонала.

Пре свега из основа је измењен однос према послу и запошлењу. Мада је то друга прича, ово одлично знају и млади људи у Србији који, и кад се једва негде запосле, морају да стрепе да ли ће им бити продужен уговор, а од старијих слушају како је некад било важно само добити посао, а после, сигуран си до пензије.

У Америци та врста сигурности радног места, као заштитног знака социјализма, никад, разуме се, није постојала, али постојала је везаност за фирму, као ствар лојалности и она је карактеристична за припаднике предратне

и донекле „беби-бум“ генерације, док за миленијумце важи опис да „раде као слободњаци за три различите фирме истовремено и без здравственог осигурања“.

Покретљивост и несталност, као генерацијска одлика, намеће нове пословне обрасце, али отвара и могућности. Захваљујући технолошким и комуникацијским вештинама са којима су сродна, деца нове ере могу да буду оперативна у сваком тренутку и на сваком месту.

Ако хоћете да побољшате продуктивност, морате раднике различитих година различито да третирате, поручује чланак у „Вол стрит џорналу“ са препоруком да запосленима треба понудити различите опције, рад од куће рецимо и слична неформална решења ако ће она допринети бољим појединачним резултатима.

Циљ је извући максимум од сваког понаособ, смањити тензију, избећи конфликте. Заправо, на старијима је већа обавеза у грађењу поверења и премошћавању. Њихово искуство је драгоценост, али учинак ће им бити непотпун, без спремности да прате технолошке иновације и користе знање младих. Може се и у осамдесетој учити од двадесетогодишњака.

Д. Драгић

Како су пензионери опљачкали јувелире

У Лондону је 9. марта судски расплетен – не додуше комплетно, један актер је још у бекству – случај једне од највећих провала у британској историји. Петорица учесника осуђена су на по седам година затвора, један је ослобођен, док је седми, вођа банде, био исувише болестан да би присуствовао изрицању казне, пошто је претрпео други срчани удар, већ је савим глув и полуслеп.

Када је за Васкрс прошле године обелодањена сензационална пљачка сефова у подруму Грејт Хетон гардена, зграде у четврти лондонских јувелира, прва претпоставка је била да је то дело банде састављене од „супермена“, у најмању руку бивших припадника специјалних јединица или посебно обучених криминалаца.

Помињана је и могућност да је то ново дело Пинк пантера, озлоглашене банде пљачкаша дијаманата састављене од бивше југословенске браће, Срба, Хрвата, Црногораца и Босанаца, која се већ прославила спектакуларним подухватима од Париза, преко Дубаија до Токија.

Пљачка сефова Грејт Хетон Гардена тешка око 15 милиона евра у сваком случају је изгледала као савршен злочин, и отуда су медији пуштали у оптицај многе теорије о пљачкашима, њиховој организацији и стратегији. Консензус је био да је то извела добро уиграна, технички и физички изузетно способна „екипа“, којој није недостајало ни знање, ни обученост – ни смелост.

Све док, месец дана касније, она није ухапшена и кад се показало да је то дело – пензионера. Или боље рећи криминалаца – ветерана којима је, због њихове физичке, а код неких и менталне оронлости, пре било место у неком старачком дому.

Није им, дакле, недостајало искуство, али су сви били изненађени њиховом дрскошћу, па

и способношћу да у поодмаклом добу допру до нациљаних сефова, пошто су претходно два дана непримећени (био је празник) савладавали двострука челична врата и пола метра дебелу бетонску таваницу.

Вођа банде и планер пљачке, 77-годишњи Брајан Ридер, први пут је ухапшен кад је имао 11 година и имао је подебели полицијски (и затворски) досије. Последњу затворску казну одслужио је 1994, и веровало се да је завршио каријеру, поготово што се последњих година борио са раком простате.

Број два у гангу био је Тери Перкинс (67), који се „прославио“ као учесник једне од највећих пљачки готовине у Британији у којој је (1983) украдено око шест милиона фунти, што га је коштало 22 године затвора. И за њега се веровало да је, болестан од дијабетеса и са другим здравственим проблемима, неспособан за нове криминалне подухвате.

Нешто млађи од њих (60) био је Данијел Дени Џонс, „професионални провалник“ који је одробијао своје и дане проводио уз интернет и читање.

Карл Вуд (58), такође искусни провалник, као занимање последњих година наводио је „пен-

зионер“. Заиста је примао неку врсту инвалидске пензије, јер је имао Кронову болест, хроничну упалу органа за варење, због чега је био изузетно мршав (и због тога способан да се провуче кроз тесан отвор који је банда специјалним бургијама пробушила кроз бетонски плафон просторије са сефовима).

Чланови за ову прилику скрпљене банде били су и Џон Колинс (75), Вилијем Линколн (60) и Хју Дојл (48) – последња двојица само као спољни помагачи. Осми, који се помиње као Базил, није идентификован, али се зна да је био један од главних извршилаца, пошто је познавао зграду, онеспособио аларме и друге увео у подрум седмоспратне зграде чијих око 60 станара су јувелири чије су радње у оближњој четврти са највећом концентрацијом тог бизниса на свету.

Како год било, оно што је испланирано, успешно је изведено. Због краткоће времена опљачкана су само 73 од укупно 996 појединачних сефова, махом са дијамантима, али и са извесном количином готовине. Процена да то вреди 15 милиона евра је међутим провизорна, јер опљачкани нису били баш ради да одговоре на питање полиције: шта се све

налазило у вашем сефу. Објашњење за то је једноставно – сефови су чувари многих тајни.

Лопови су релативно брзо ухваћени због једног превида: нису приметили, па због тога нису оспособили једну камеру преко пута Грејт Хетон гардена. Полицији је био сумњив један бели „мерцедес“ који је данима пре пљачке туда пролазио успореном брзином. Кад је то упарено са снимцима камера из околине (а Лондон има највећу концентрацију осматрачких камера на свету), утврђено је коме припада тај аутомобил.

Полиција је затим почела праћење. Чланови банде су направили нову грешку: иако су плен поделили у року од дан и по после пљачке, наставили су да се састају. Детективи су ангажовали и „читаче са усана“ и тиме дошли до садржаја тих разговора, купивши потом и друге материјалне доказе довољне за хапшење и осуду провалника.

У вечитој борби лопова и жандарма опет су победили ови други. А ако је до наука ове несвакидашње приче, то је да поодмакле године нису препрека за велике подухвате, па макар то били и они са оне стране закона.

М. Бекин

ЕТНОФЕСТИВАЛ У РУМИ

Дванаести „Сремски колач“

И овогодишњи етнофестивал у Руми, који се одржава под геслом „И кад прођу славе, остају колачи“, био је зачињен музиком тамбураша, песмом и игром. На 31 штанду удружења жена изложила су слатке, слане и славске колаче, сувенире и слике.

Учеснице „Сремског колача“ поздравила је Марија Стојчевић, заменица председника општине Рума, а фестивал је отворио Бора Отић, новинар Радиотелевизије Војводина.

Мириси у румском хотелу „Парк“ мамиле су посетиоце, који су колаче могли да пробају и да их купе.

У добром расположењу крај својих штандова биле су жене из Ирига, Пећинаца, Манђелоса, Краљеваца, Баноштора... Нада Радојевић из Деча имала је штрудлу са маком и орасима у плеху дугом 110 центиметара, а Бисерки Аврамовић из Нерадина највише су тражили „брекве“ и лиснати сир. Свој штанд имали су и Међуопштинска организација Савеза слепих из Руме и Друштво за помоћ ментално недовољно развијеним особама.

На фестивал је и овога пута дошао Мирослав Васин, потпредседник Владе Војводине, који је, како су истакли домаћини, претходних година највише учинио да се афирмише женско стваралаштво у Покрајини.

– Само у прошлој години у Војводини је организовано више од 1.200 манифестација. Сеоске жене су постале видљиве, а ми смо задовољни због лепоте коју приказују и због тога што видимо задовољна и срећна лица. На регионалним смотрама можемо, такође, да се похвалимо женским стваралаштвом, а значајно је и да су жене допринеле да све већи број туриста посећује Војводину. Хвала вам на труду и свим лепим тренуцима које нам пружате – рекао је учесницама румског етнофестивала Мирослав Васин.

Свим фестивалима у Руми присуствовала је и Весна Ши-

Дивна Ергелашевић

јачки, директорка покрајинског Завода за равноправност полова.

– Овакве манифестације изводе жене из изолације и прилика су да јавност стекне увид ко су сеоске жене и какав друштвени ресурс представљају. „Сајам стваралаштва сеоских жена у Војводини“ окупља 185 удружења, што је велико богатство различитости у националном, културолошком и стваралачком смислу. Етнофестивал у Руми један је од најстаријих у Војводини и сваке године окупи око четрдесет удружења жена, што значи да им је важно да се сретну и размене искуства – казала је Весна Шијачки.

Први пут на „Сремском колачу“ са десетак врста куглофа била је Наталија Грујичић из Остружнице. Божићни куглоф,

са сремским сиром и брусницом, са јабуком, циметом и сувим грождем, јафа куглоф, затим са чоколадом, вишњом и орасима, куглоф са берметом, црном и белом чоколадом... Пензионерка Светлана Радовановић из Руме нудила је „сељачке“, а највише су од ње куповали колач на „курузовини“. Добринчанке су приказале бајкину ружу, развијану и сунђер питу, стругану погачу и друге ђаконије, које до сада нису излагале и које нису виђане на сличним манифестацијама.

Дванаести „Сремски колач“, као и све претходне, организовао је Петар Димитријевић, директор „Панонијатурса“.

– Ове године смо установили и награду „Чика Миша Орловић“, у спомен на најпознатијег румског посластичара и вишегодишњег председника жирија. Прву награду са његовим именом доделили смо Бошку Неговановићу, за промоцију „Сремског колача“ – рекао је Димитријевић.

– Жене су узимале оно што је најлепше од свих народа који су пролазили кроз Срем и проглашавале за сремачке колаче, па их сада праве из душе. Ова манифестација је ујединила доњи, свињски, и горњи, вински Срем, тако да је сада читав Срем колачарски – истакао је Неговановић.

Чланови жирија, посластичар Никола Гашпаровски и

професорке Верица Кондић и Драгана Вуловић оцењивали су колаче и прогласили најквалитетније. Најбољи слани колач имале су жене из Удружења „Тифани“ из Добринца, а за њима су Стејановчанке и Удружење жена „Веселице“ из Деча. Најукусније слатке колаче умеле су чланице Удружења жена „Ривичанке“, које су биле и највеселије уз тамбураше, док су друго и треће место освојиле „Сремице“ из Пећинаца и учеснице из Ирига.

Према оцени жирија, најлепши славски колач направила је Дивна Ергелашевић из Павловаца, другопласиране су жене из Чалме, док су треће место заузеле Шимановчанке. Награду за најбољу етнопоставку добило је Удружење жена из Голубинаца. Није ни овога пута изостао велики салчић Каће Јуришић из Руме, који је постао заштитни знак манифестације.

У програму су учествовали певачи и играчи АНИП „Бранко Радичевић“ и тамбурашки оркестри „Адађо“ и Стеве Чарлеје, а ужичко и влашко подврискујући су заиграле и учеснице.

Гости фестивала овога пута су били малишани из Дечјег села у Сремској Каменици, који су захвалили организаторима на вишегодишњој помоћи и подршци. Наредни „Сремски колач“ заказан је за март 2017.

Гордана Вукашиновић

Најстарији добили свој клуб

Отварањем Клуба за старе у Чајетини створени су услови за унапређење квалитета живота временских особа и њихово боље укључивање у друштвени живот локалне заједнице. Обезбеђени су и услови за самоорганизовање и да се кроз дружење и културно-едукативне програме старима омогући да квалитетно проводе слободно време. У оквиру Општинског акционог плана за особе у позним годинама, пројекат је реализовало Удружење „Златиборски круг“ у сарадњи са Удружењем пензионера Чајетине. Министарство за рад, запошљавање и социјалну политику препознало је овај пројекат као добар начин да се побољша положај старих у чајетинској општини и пружило подршку његовој реализацији.

Реновиран је, уређен и опремљен простор у складу са потребама корисника, па су пензионери добили место на коме ће моћи да се друже, информишу и проводе слободно време уз друштвене игре, телевизију и новине. Организована је и акција за формирање библиотеке у оквиру Клуба, а велики број донатора из Чајетине, али и Чајетинаца који сада живе ван завичаја, одазвао се и даривао књиге.

Организује се овде и низ едукативних програма у којима учествују стручњаци волонтери: лекари, психолози и социјални радници, који говоре о здравственим, социјалним и психолошким аспектима старости.

Недавно је чајетинско Удружење пензионера основало и фолклорну секцију која већ броји више од 20 чланова, а на свакој проби им се прикључи неки нови члан. Овој секцији придружили су се и већ иску-

сни чланови изворне певачке групе „Распевани Златибор“ из села Рожанства. Чајетинци планирају да формирају и женски пензионерски хор. Такође, замислили су да оформе драмску секцију и да бар једном седмично организују часове плеса. Све ово раде јер им је жеља да пензионерима попуне сваки дан активностима које ће им обогатити живот у позним годинама.

М. Павловић

СКУПШТИНА КИКИНДСКЕ ПОДРУЖНИЦЕ ПЕНЗИОНЕРА НАФТАГАСА

Матична фирма не заборавља ветеране

Подружница пензионера НИС Нафтагас „Северни Банат“ у Кикинди одржала је недавно 17. редовну годишњу скупштину. Матична фирма не заборавља своје ветеране рада и од

1999. године организовано их окупља посредством Удружења пензионера, са седиштем у Новом Саду.

Годишњем скупу у Кикинди присуствовали су бројни чла-

нови и представници Удружења пензионера кикиндске општине. У извештају о раду кикиндске подружнице Нафтагасових пензионера побројане су протекле активности. Упркос

финансијској оскудици, оне су оствариване а биле су усмерене ка омасовљавању чланства, његовом материјалном помагању и неговању дружења. Подружница сваког првог радног понедељка у месецу одржава састанке са члановима, на којима их информира о кретањима у пензионерској организацији.

После изношења плана рада за ову годину, присутни су упознати са најновијим условима за осигурање домаћинства и од повреда, затим о видовима опоравка и рекреације који ће бити организовани. Биће заступљени и други облици дружења са припадницима сродних и других организација. Неће изостати ни солидарне акције, посебно у вези са оболелим члановима.

С. Завишић

Учесници годишње скупштине пензионера Нафтагаса у Кикинди

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Весело за Осми март

Актив жена Општинске организације пензионера Смедеревске Паланке, на челу са председницом Миром Станишић, организовао је забаву поводом Дана жена. Домаћин је био Актив жена МО пензионера Месне заједнице Доњи град, а одазвало се око 160 гостију из Велике Планае, Младеновца и Смедеревске Паланке.

По речима председнице Актива жена МО пензионера МЗ Доњи град Стане Цане Митић, било је весело, а даме су се, уз шалу, причу, песму и игру, дружиле до касних вечерњих сати. **Сл. К.**

БЛАЦЕ

Заједнички празновали

Два топлічка удружења пензионера, из Куршумлије и Блаци, први пут су заједно обележили 8. март. Прославу је организовало Удружење пензионера општине Блаци за око две стотине чланова, углавном припадница лепшег пола.

Једнодневно дружење пензионери су искористили да се упознају са знаменитостима овог топлічког места, а затим је одржано и славље.

– Потрудили смо се да за наше чланице организујемо дружење које је протекло на опште задовољство. Била је то прилика да се поједине пензионерке сусретну после дужег времена – казали су председници два удружења, Владимир Јаковљевић и Вера Шелмић.

Најсимпатичније жене добиле су и поклоне – по пет килограма брашна, дар произвођача из Блаци. **Ж. Д.**

ТРСТЕНИК

Пензионерке прославиле Дан жена

Актив жена пензионерки постоји већ 14 година при Општинској организацији Црвеног крста у Трстенику. До сада су чланице Актива учествовале у више организованих активности, а сваког месеца се окупљају и друже. Овога пута су се уз музику дружиле са пријатељима и гостима у једном реномираном ресторану.

– Ми се бавимо хуманим активностима, пре свега помажемо старим и болесним особама, млађима и корисницима помоћи, у границама могућности – каже Мица Стојановић, председница Актива жена пензионерки у Трстенику. **Д. И.**

КЊАЖЕВАЦ

Чајанка и богат програм

Већ тринаест година Удружење пензионера је главни организатор прославе Међународног дана жена. Најпре је уприличена чајанка за чланове, али и за све остале грађане који не сматрају да је Дан жена превазиђен празник. За сам празник приређен је богат културно-уметнички програм под називом „Време прошло из нас збори“, који је такође био намењен свим Књажевчанима.

Више од једног часа посетиоци су уживали у колажном програму соло певача, у староградским играма, етнофолклору, рецитовању и хумору. Прослава Дана жена увод је у још једну годину у којој Удружење пензионера очекују бројне активности, каже председник Удружења Радомир Вељковић. **Д. Ђ.**

ГЦ „СРЕМ“ РУМА

Поклони свим дамама

Дан жена је прослављен и у Геронтолошком центру „Срем“, а тим поводом свим корисницама су уручени поклони. По традицији, припремљен је програм током којег су чланови рецитаторске секције говорили стихове о женама, а представио се и хор ове установе.

Кориснике је овога пута забавио и премијерно изведен скеч „Андрија који говори и Анђелка која ћути“. Написала га је Весилка Николић, корисница румског ГЦ „Срем“, која је до сада награђивана за поезију. **Г. В.**

СРЕМЧИЦА

Похвале за дом здравља

Већ неколико година ДЗ „Др Симо Милошевић“ и МО старосних пензионера Сремчице успешно сарађују. Сваког петка у просторије овог удружења долази медицинска сестра, мери притисак пензионерима и дају им савете о одржавању здравља.

– Изузетно смо задовољни сарадњом са домом здравља. Захвални смо др Милени Станковић и медицинским сестрама које нас редовно обилазе. Већ смо се жалили на мали простор у којем се окупљамо и делујемо, али поново наглашавамо, да имамо већу просторију, имали бисмо више од 600 чланова. Апелујемо на Градску општину Чукарица да поведе мало више бриге и о овом делу популације – каже председник МО старосних пензионера Сремчице Милан Поповић, захваљујући још једном ДЗ на лепој сарадњи. **З. М.**

КРАЉЕВЦИ

Обележен празник

Осми март су обележиле и жене из Краљеваца, села у румској општини. Испред просторија Удружења „Краљевчанке“, жене су тог дана организовале продајну изложбу ручних радова и сувенира, које су саме правиле.

Продаји и окупљању у просторијама на сам дан празника, претходило је 6. марта славље уз музику у сеоском Дому културе.

– Мештани су били заинтересовани за куповину наших радова, а што се славља тиче, имали смо те вечери и госте. Дошли су нам представници Удружења пензионера из Земун-Поља, чланови Удружења грађана „Рузмарин“ из Голубинаца, као и жене из Пећинаца, Шимановаца, Купинова и Ирига. Вечеру смо саме припремиле, а уз „живу“ музику, песма и игра су трајале до раних јутарњих часова. Била је то прилика и да разменимо искуства о раду удружења – каже за наше новине Снежана Богдановић, председница Удружења жена „Краљевчанке“.

Г. В.

НИШ

Осмомартовска изложба и дружење

Актив жена Удружења пензионера града Ниша организовао је поводом 8. марта тродневну изложбу ручних радова својих чланица. Изложено је стотинак хекланих, везених и плетених рукотворина које су привукле пажњу не бројних Нишлија.

Да овакве и сличне манифестације нису превазиђене, сведоче и поруке забележене у књизи утисака: „Ово су права уметничка дела“, „Спретност и умешност наших жена су неисцрпне“, „Сачувајте ово за будуће генерације“ итд.

Удружење пензионера града Ниша и ове године је за своје чланице приредило осмомартовску прославу у једном нишком ресторани. Била је то прилика за дружење и, како је рекла председница Актива жена Загорка Томић, могућност да се уз музику и шалу бар накратко забораве свакодневни проблеми који оптерећују стару популацију.

Љ. Г.

Најстарији члан Боривоје Ивановић (други здесна)

БЕЛЕ ВОДЕ

Године нису препрека

Месна организација СУБНОР-а Беле воде, на чијем је челу госпођа Оливера Ивановић, одржала је редовну годишњу конференцију. Чланство и гости упознати су са резултатима рада у прошлој години, који су импозантни. Велики број чланова организације боравио је у Сокобањи по повољним условима, организоване су посете болесним и старим члановима, примани су нови чланови, организована дружења, обележаване годишњице...

Посебно треба истаћи организацију шаховског турнира на којем су шахисти у изузетно јакој конкуренцији били прваци општине Чукарица. За ову годину планирано је још више активности, уз мало већу ангажованост чланова организације.

Посебно место у овој организацији заузима њен најстарији члан друг/господин Боривоје Ивановић, који ускоро пуни 94 године, а још учествује у свим манифестацијама. Сам каже, ако неко хоће да уради и помогне, године нису препрека.

М. Р.

СТАРИ ЖЕЛЕЗНИК

Проблем простор

Иако постоји само две године, Месна организације пензионера Стари Железник има чиме да се похвали. О резултатима рада говорили су на годишњој конференцији. Обезбедили су дрва и угаљ на рате, посећивали су болесне и старе чланове, ишли на десет излета, организовали дружење у Липовичкој шуми, поделили већи број пакета хуманитарне помоћи...

Састају се три пута недељно, а последњег четвртка у месецу организују заједничку вечеру где се друже чланство, комшије и пријатељи. Имају око 200 активних чланова, а председник ове месне организације Илија Јеренић каже да би могли и да повећају број чланова, али им је простор мали.

Кад се говори о Месној организацији Стари Железник, била би неправда не поменути Милорада Лукића, оснивача и главног организатора активности. Он је учесник двеју Олимпијада за треће доба у Врњачкој Бањи и носилац два признања са тих надметања.

М. Р.

О старима се мало пише

Иако су наши старији суграђани највернији читаоци новина, често их купују и више им верују, дневни листови о старима пишу мало и веома ретко.

Пројекат „Истраживање о утицају медијског извештавања на перцепцију и ставове јавности о старијим особама у Србији“ у организацији Геронтолошког друштва Србије, Удружења пензионера Србије и Факултета за културу и медије, подржало је и Министарство културе и информисања. Прву фазу тог пројекта представља истраживање о извештавању дневних новина о старијим особама а спроведено је методом анализе садржаја. Узорак је чинило 14.199 текстова објављених од 1. до 31. децембра 2015. године, а истраживање се бавило писањем пет најутицајнијих дневних новина које излазе у Србији („Политика“, „Вечерње новости“, „Данас“, „Блиц“ и „Курир“).

У селекцији дневних новина вођено је рачуна о различитим уређивачким политикама и различитим врстама новина да би се стекла јаснија слика о односу дневне штампе према старијим људима. Дакле, праћење се односило на све особе старије од 65 година у Србији и у свету.

Истраживање је установило да је у посматраном периоду било 596 текстова о старима, што чини тек 4,2 одсто укупног броја текстова објављених у овом периоду, а од тога је

више од једне четвртине посвећено старима који нису из Србије. Овај проценат говори о малом учешћу старије популације у формирању садржаја дневних новина, што је у складу са процентуалном заступљеношћу ове популације у укупном броју становника у Србији и у Европи. Наиме, Европска комисија процењује да ће до 2025. године 20 одсто Европљана бити старије од 65 година. Сада удео старијих особа у Србији чини 16,8 посто укупног броја становништва, а стручњаци предвиђају да ће до 2030. године тај проценат достићи 22 одсто.

Поменута анализа показала је да је највећи број текстова посвећених старијим особама објављен у „Политици“ и „Вечерњим новостима“, док остале новине ипак остављају мало простора за извештавање о проблемима старијих људи. Најчешће су то текстови средње величине, док су „Вечерње новости“ објавиле највише прилога о старима који заузимају целу страну, укупно 23 текста.

Занимљиво је да се 15,8 процената текстова о старима појављује у рубрикама о култури, а чак 12,6 одсто у хроници и црној хроници. У рубрикама као што су економија, политика, додаци и спорт објављује се занемарљив проценат текстова о старима.

Међу новинским прилозима који су објављени у децембру 2015. доминирају извештаји и вести или сасвим кратке вести, што је везано са једноставнијом новинарском припремом и обрадом. Међутим, истраживање показује да се о темама о којима би и стари и општа јавност требало да се боље и детаљније упознају – као што су пензије, здравље, социјална угроженост, сиромаштво, права старијих

особа, хуманитарне акције, друштвени ангажман... извештава веома мало и спорадично.

Без обзира на све недостатке који могу да се упуте извештавању о старима, текстови су у највећем броју случајева професионално обрађени, са информативним насловима, мада је и проценат сензационалистичких наслова велики (22,1 одсто).

Текстови су најчешће поткрепљени фотографијама, што наглашава значај визуелног представљања, а највише су заступљене мале и средње фотографије. Приметно је маргинализовање старијих жена у визуелном представљању у односу на старије мушкарце (на 44,5 одсто фотографија представљени су старији мушкарци сами, а тек у 8,6 одсто текстова старије жене саме).

Извесна „београдизација“ Србије видљива је по територијалном распореду текстова, јер се чак 54,4 одсто прилога односи на престоницу, а тек у 3-5 процената текстови говоре о старима у целој Србији. Занемаривање старих у руралним подручјима видљиво је у свим посматраним новинама.

Приредила Р. Милојевић

„Глас осигураника“ – добар пример

У овом истраживању није поменут „Глас осигураника“, лист који континуирано прати и најстарију популацију, како у градовима тако и на селу. Трудимо се да пишемо о свим проблемима са којима се стари сусрећу, али и да наведемо све добре и позитивне примере везане за тзв. треће доба. То показује и наша добра сарадња са Геронтолошким друштвом Србије, домовима за старе, геронтолошким центрима, Црвеним крстом Србије... Мрежа дописника са којима одлично сарађујемо такође нам омогућава да пишемо о најстаријима са територије целе Србије, из удаљених места из којих се ретко кад нешто нађе у новинама, поготово када је реч о активностима њихових удружења и клубова пензионера.

Технолошки вишак

? Д. Марковић, Лозница: У мају пуних 40 година стажа и 60 година живота. Може ли послодавац да ме прогласи технолошким вишком и пошаље у пензију па да трајно примам умањену пензију?

Одговор: Послодавац може да Вас прогласи технолошким вишком (Закон о раду, чл. 179, став 5, тачка 1), али такође на може у року од три месеца од дана престанка радног односа да запосли друго лице, јер бисте пре истека тог рока, уколико настане потреба за обављањем истих послова, Ви имали предност при закључивању уговора о раду (исти закон, чл. 182, ст. 1 и 2).

Пре отказа уговора о раду послодавац је дужан да Вам као технолошким вишком исплати

отпремнину у складу са општим актом или уговором о раду. У року од 30 дана по престанку радног односа имате право да се пријавите на НСЗ, где можете да остварите право на новчану накнаду од 12 месеци пошто имате стаж дужи од 25 година. После истека тог рока можете предати захтев за превремену пензију (која се трајно умањује за 0,34 одсто за сваки месец пре навршених 65 година), уколико не успете да се запослите и радите до навршене 65. године живота.

Из инвалидске не може у старосну

? С. Анић, Неготин: Која документа и када треба да поднесем надлежној филијали Фонда ПИО да бих са инвалидске пензије остварене 2009. прешла на старосну пензију, пошто сам у новембру 2015. напунила 60 година живота и имам 16 година радног стажа?

Одговор: Према важећим прописима из пензијског и инвалидског осигурања, не постоји могућност да корисник

инвалидске пензије кад напуни одређене године живота стекне статус корисника старосне пензије.

У стаж осигурања само године са уплаћеним доприносом

? М. Матић, Пирот: У јануару 2016. године стекао сам услов за пензију са 40 година и три месеца радног стажа. Међутим, послодавац ми није уплатио шест година и у судском сам спору већ пет година. Да ли ја сада имам право на било какву пензију док се поступак не оконча на суду?

Одговор: Услов за остваривање права на старосну и превремену старосну пензију јесу године живота и године стажа осигурања за које су плаћени доприноси. За пуну старосну пензију за мушкарце потребно је 65 година живота и минимал-

но 15 година стажа осигурања за које су плаћени доприноси. За превремену старосну пензију у 2016. години за мушкарце је потребно минимално 40 година стажа осигурања за које су плаћени доприноси и 55 година и 8 месеци живота.

Повећање пензије од 1,25 одсто

? М. Обровић, Бор: Како се рачунало повећање пензије од 1,25 одсто и да ли је могуће да ми је после тог увећања износ на чеку мањи?

Одговор: Закључком Владе Републике Србије од 23. јануара ове године, а у складу са Законом о буџетском систему, утврђено је да се пензије и новчане накнаде које исплаћује РФ ПИО од исплате за децембар 2015. године увећавају за 1,25 одсто. Увећање пензије се рачуна на

законску основицу, односно на висину пензије коју корисник има по решењу. На тако утврђен износ усклађене пензије примењује се Закон о привременом уређивању начина исплате пензија из 2014. године и утврђује се износ у исплати пензије.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Подношење М-УН пријаве

? Н. Млађеновић, Крагујевац: Уговорена накнада која се односи на 2010. годину исплаћена је 2015. уз уплату припадајућих доприноса. Да ли ће се наведена уплата, приликом подношења пријаве М-УН, односити на 2010. годину када је обављен уговорени посао или на 2015. када је извршена исплата накнаде и уплата доприноса обрачунатих према прописима који су важили на дан исплате накнаде?

Одговор: За вештачење у суду у периоду од 1. 1. 2010. до 31. 12. 2010. године извршена ми је исплата накнаде у 2015. години. Интересује ме, по закону, за који ће ми период бити регистровани подаци у матичној евиденцији, а с обзиром на различита права која би из тога проистекла. Напомињем, уколико је то важно, да сам у радном односу и да ми је за све године уназад поднета пријава М-4.

Одговор: За лица која раде по уговору о делу, ауторском уговору и сл. и која за тај рад остварују уговорену накнаду послодавац је дужан да доприносе обрачуна и уплати приликом исплате уговорене накнаде. Уплаћени доприноси за пензијско и инвалидско осигурање увек се односе на период када је осигураник био пријављен на осигурање,

без обзира на то када је уговорена накнада исплаћена односно да ли су доприноси уплаћени у законском року или накнадно. Дакле, у бази података матичне евиденције подаци ће бити регистровани за период обављања уговорених послова који је наведен у уговору о ангажовању и за који постоји евидентирана пријава и одјава са осигурања.

Услови за породичну пензију удове

? Б. Стојић, Крушевац: Да ли су се од 1. јануара 2016. године променили услови за стицање права на породичну пензију? Имам 51 годину, а супруг ми је преминуо у јануару ове године. Да ли имам право на пензију?

Одговор: Према одредбама Закона о ПИО, у 2016. години удова остварује право на породичну пензију ако је до смрти брачног друга навршила 52 године и 6 месеци живота; или ако је до смрти брачног друга или у року од једне године од дана смрти брачног друга постала потпуно неспособна за рад; или ако је после смрти брачног друга остало једно дете или више деце која имају право на породичну пензију по том брачном другу, а удова врши родитељску дужност према тој деци. Ако удова у току трајања права по овом основу постане потпуно неспособна за рад, задржава право на породичну пензију док та неспособност траје.

Удова која до смрти брачног друга није навршила 52 године

и 6 месеци живота, али је навршила 45 година живота, стиче право на породичну пензију кад наврши године живота предвиђене Законом о ПИО.

Удова која у току трајања права на породичну пензију, коју је стекла по основу неспособности за рад, или ако је обављала родитељску дужност према деци која уживају породичну пензију, наврши 52 године и 6 месеци живота трајно задржава право на породичну пензију. Удова којој право на породичну пензију престане пре навршених 52 године и 6 месеци живота, али после навршених 45 година живота, може поново остварити право на породичну пензију кад наврши 52 године и 6 месеци живота.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	АМЕРИЧ. ШАХИСТА, ГАТА	ЛУКА У АЛЖИРУ	БАЊА У СРБИЈИ	НАПРАВИТИ ДА БУДЕ ОШТРО	ДРАМА ХЕНРИКА ИБЗЕНА	ИНДИЈСКА НОВИН. АГЕНЦИЈА	ИНИЦИЈАЛИ СЛИКАРА АРАЛИЦЕ
ТРИГОНО- МЕТРИЈСКА ФУНКЦИЈА							
САВЕЗНА АМЕРИЧ. ДРЖАВА							
ВИШИ ЧИН У ВОЈСЦИ (МН.)							МЕДИТЕРАН- СКО ДРВО
СНАЈА ОДМИЛА						ОЗНАКА ЗА ПОНД СИЈАТИ, БЛИСТАТИ	
ОЗНАКА ЗА КАРАТ		МОРСКИ ГРЕБЕН СИМБОЛ ЛУ- ТЕЦИЈУМА			СЛИЧНО (СКР.) МЕСТО У ИСТРИ		
РИМСКА ПРО- ВИНЦИЈА, ИЛИРИК							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ЈЕДИНИ ПРИМЕРАК ЗДРАВСТВ. УСТАНОВА						
СИМБОЛ ЗА КАЛИЈУМ		ШТАЛА ЗА СТОКУ ИМЕ ШАХ. КАРПОВА					
НИСУ ТЕШКИ, ЛАГАНИ					РЕКА У АУСТРИЈИ ОСТРВО У ШКОТСКОЈ		
ЖЕНСКО ИМЕ				КОЊИ У ПЕСМИ ВРСТА ВИНО- ВЕ ЛОЗЕ			
БОРЕ							ВРСТА СТИХОВАНЕ ЗАГОНЕТКЕ
ПОСТОЈБИНА ОДИСЕЈА						ПРВО СЛОВО МАТЕМАТ. НЕПОЗН.	
ЈАХАЧ НА КОЊУ							
ПРИБОР ЗА РАД					СИМБОЛ КРИПТОНА УЈЕДНАЧ. КРЕТАЊА		
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ УНОШЕЊЕ		АРСЕНИЈЕ ОДМИЛА ОПШТИН. ЗЕМЉА				
МАЈЧИНА БРАЋА						СИМБОЛ СУМПОРА ОТАЦ (СЛОВ.)	
СИМБОЛ ЗА АЗОТ		ОЗНАКА ЗА ТОНУ ДРВНА ИНДУСТР.		КРАДЉИВАЦ ДОМАЋЕ ГОВЕДО			
ПРОКАЗИ- ВАТИ							
СИРОМАШАН ЧОВЕК							

ОСМОСМЕРКА

У лику са словима треба пронаћи све доле наведене речи у осам смерова. На крају ће остати три слободна слова која, читана редом, дају назив једне индустријске биљке.

С	Т	Р	А	Т	Е	Г	Л	А
И	Н	Т	Е	Р	В	А	Л	Л
Н	А	Б	О	С	О	Н	О	Г
Т	М	Д	А	А	У	Г	А	Р
А	Е	К	А	С	А	Р	Н	А
Г	Ш	М	Н	К	Е	Е	Е	Н
М	У	О	Е	А	Б	Н	М	А
А	М	С	А	Р	М	А	И	К
К	Д	Т	А	П	И	Р	Р	О
А	Е	С	Е	Р	А	Н	П	Л
Д	К	Ф	П	Т	И	Т	Р	А
А	А	И	О	А	А	О	А	П
М	М	Н	Т	Д	К	К	Л	С
А	Е	Г	О	А	А	А	И	А
К	Р	А	М	Р	Е	Р	Н	А
Р	О	И	А	З	М	Е	А	Т
И	Н	А	К	И	Т	А	Т	С
Д	А	В	О	С	К	А	Р	Н

АКАНТ, АТИКА, БАСЕНИ, БОСОНОГ, ВОСКАР, ГАНГРЕНА, ГЕДОРЕ, ГРАНА, ГУСАРИ, ДАВОС, ДЕКАМЕРОН, ДИРКА, ИЗРАДА, ИНТЕРВАЛ, КАМИН, КАСАРНА, КОЛАПС, МАКАДАМ, МОНСУН, МУШЕМА, НЕБРАСКА, НОРМА, НОТАР, ПОТОМАК, ПРАКСА, ПРАЛИНА, ПРИМЕНА, РЕРНА, САРМА, СИНТАГМА, СТАТИКА, СТЕНА, СТРАТЕГ, СФИНГА, ТАПИР, ТЕГЛА, ТЕМИРИН, ТЕТАК, ТОКАР.

ОСМОСМЕРКА: лан.

коњаник, алат, кр, и, Арсо, ујац, с, н, т, тат, одавати, сиромаш.

РЕШЕЊА-СКАНДИНАВКА: косинус, Арзона, мајори, снаша, п, к, рт, сл, Илирија, уникат, к, стаја, лаки, Ин, Ина, ати, набори, Итака, а,

Да ли сте знали ...

– да је у Србији прелазак на летње рачунање времена уведен у марту 1983. године? Од 1995. године сатови су померани у последњој седмици септембра на основу одлуке коју је доносила влада, а пре десет година (2006) донет је Закон о рачунању времена којим је летње рачунање времена усклађено са Европском унијом.

– да је прва земља која је прихватила летње рачунање времена била Немачка, и то 1916. године? За њом је убрзо

кренула и Велика Британија, као и још неколико земаља на северу Европе. Већина држава, међутим, увела је померање казаљки на сату у пролеће и у јесен почетком седамдесетих година прошлог века. Осим Европе, САД и Канаде, казаљке се померају напред и у већини земаља бившег Совјетског Савеза, у Мексику, Куби, Гренланду...?

– да на Старом континенту казаљке не померају Исланд и Русија која је у октобру 2014. трајно прешла на зимско рачунање времена. Летње рачунање времена никад није користио ни велик део земаља тропског појаса јер у тим земљама увек је лето па дневног светла има довољно током целе године, а не користи га ни већи број земаља у Африци и Јужној Америци.

– да савезна држава САД Калифорнија жели да напусти универзално правило о летњем рачунању времена јер поједини законодавци тврде да не служи сврси и чак да изазива

више штете него користи? Уколико се предложени закон усвоји, Калифорнија ће се придружити Хавајима и Аризони које су већ напустиле подешавање зимског, односно летњег времена. Закон који је регулисао померање сата у Калифорнији усвојен је после Другог светског рата, 1949. године.

– да је већина Аустријанаца против померања часовника са зимског на летње време јер сматра да то лоше утиче на здравље? Чак 67 одсто Аустријанаца, према испитивању института „Галуп“, сматра да није корисно мењање времена и да би требало имати једно време читаве године. Само 29 одсто грађана Аустрије сматра корисним и добрим мењање времена. Аустријанци указују да промена времена утиче на њихово здравље, јер представља мали „шок“ за организам.

Оптимисти и песимисти

Ко се последњи смеје, први је укапирао о чему се ради.

Јесте, бацили су нам кост, али боље и то него да се глођемо међусобно.

Цаба нам се будућност смеши кад ми све озбиљно схватамо.

Оптимиста није прави уколико не верује сваком човеку. Па и песимисти.

По теорији, мушкарци живе краће од жена. У пракси, жене живота дуже од мушкараца.

На путу успеха неуспеси су нормална појава.

Кад се човек мало боље у сунце загледа види да није све тако црно како изгледа.

Никола Станковић

Молим за реч

Дан жена сам провео радно. Прао сам жени судове.

Ни у цвећу нема родне равноправности. Висибаба негодује што не постоји и висидеда.

Светло на крају тунела чекам само после поноћи. Јефтинија је струја.

Живот чине мале ствари, мање и од пензије.

СССС. Само силикон старлету спасава.

Пошто непријатељ никад не спава, значи да пати од несанице.

Млади су наша будућност. А за садашњост могу мало да причекају.

Свака част Београду на води, али млади су задовољни и сплавовима.

Нема више бесплатног школовања. Данас се свака оцена плаћа.

Дејан Патаковић

Глобални бренд

Први април, као светски дан шала и обмана, баш се примио. Постао је глобални бренд.

На гласање поведите са собом и глас разума.

Чувајте природу око себе, да бисте је сачували и у себи.

Будимо људи, а не толико екстрапрофитно луди.

Неки новинари су толико „независни“ да више нису ни своји.

Јавне тајне се шапућу као речи поверења, а ударна је вест коју објављује „радио Милева“.

Слободан Дучић

Вегетирање

Не зависи наш успех од нас, него ми од њега.

Често разговарам сам са собом. Ја сам увек за дијалог.

И ја сам постао вегетаријанац. Вегетирам.

Мало је оваквих као ја. Много више има оних који имају више.

Бистри највише муте.

Непријатељ не може ни да сања о победи. Он никад не спава.

Милен Миливојевић

На страни слабијег

Све му иде од руке. Што год дотакне, упропасти.

Ја нисам као други. Кад будем дошао себи, рећи ћу вам ко сам.

Увек говорим у своје име. Зато је и тако излизано.

Кад сам у свађи са самим собом, ја сам увек на страни слабијег.

Убица је побегао с места злочина да не би дао легитимитет жртви.

Зоран Т. Поповић